



429

**SO MANGA ONAYAN O
AGAMA ISLAM
AGO MISOSOMPATON SO
PAT A MANGA PASODAN
AGOSO KUPIT O
MANGA SALAF AS-SALIH**

Inisorat i Imam
MUHAMMAD IBN ABDUL WAHAB

Initogalin sa Mranaw i
MONIB M SARANGANI

Printed and Published by
MINISTRY OF ISLAMIC AFFAIRS
Endowments Da'wah and Guidance

SO MANGA ONAYAN O
AGAMA ISLAM
AGO MISOSOMPATON SO
PAT A MANGA PASODAN
AGOSO KUPIT O
MANGA SALAF AS-SALIH

*Pud ko manga kitab a ini print a Ministry of Islamic Affairs,
Endowments, Da'wah and Guidance.*

**SO MANGA ONAYAN O
AGAMA ISLAM
AGO MISOSOMPATON SO
PAT A MANGA PASODAN
AGOSO KUPIT O
MANGA SALAF AS-SALIH**

Inisorat i Imam
MUHAMMAD IBN ABDUL WAHAB

Initogalin sa Mranaw i
MONIB M. SARANGANI

*So kini Publish non na mivokit sa tandingan a Printing and
Publishing Department, si-i sa Ministry of Islamic Affairs.*

1424 H

٢٤٤ هـ وزارة الشؤون الإسلامية والأوقاف والدعوة والإرشاد، ١٤٤٢ هـ (٢)

فهرسة مكتبة الملك فهد الوطنية أثناء النشر

عبدالوهاب، محمد

الأصول الثلاثة.. الرياض.

٨٨ ص، ١٢ x ١٧ سم

ردمك: ٩ - ٣٠٠ - ٢٩ - ٩٩٦٠

(النص باللغة الفلبينية)

١- العقيدة الإسلامية ٢- التوحيد أ- العنوان

٢٠/٣٩٢٩

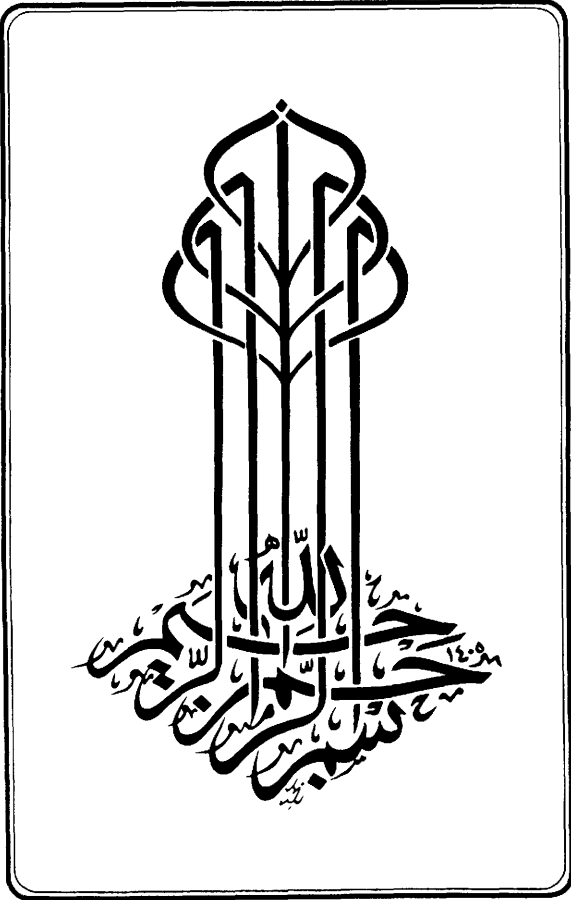
ديوي ٢٤٠

رقم الإيداع: ٢٠/٣٩٢٩

ردمك: ٩-٣٠٠-٢٩-٩٩٦٠

الطبعة الخامسة

١٤٢٤ هـ



SO MADADALUMON

B. Bandingan	<i>Pandangan</i>
1. Pamkasan	iii
2. Antona-ay pat a manga mas-ala a paliyogat ko pittanggisa-an a manosiya so kakunala niyanon?	1
3. Antona-ay tulo a manga mas-ala a paliyogat ko pittanggisa-an a Muslim so kakunala niyanon?	3
4. Antona-ay lubi a mala a inisogo o Allah ago lubi a mala a inisapar Iyan?	6
5. Antona-ay tulo a manga onayan o Agama Islam a paliyogat ko manosiya so kakunala niyanon?	7
6. Antawa-ay Kadnanka?	7
7. Pira barang i simba a inisogo o Allah?.....	11
8. Antona-ay Agama Islam?	18
9. Pira i manga rokon o Islam?	18
10. Pira i manga rokon o paratiyaya?	24
11. Antona-ay puttaro-on a kappiyapiya? ...	25

12.	Antona-onon i ikatulo a onayan o Agama Islam?	28
13.	Ino ba kka-oyag so manga manosiya ko oriyan o kapatayran antawa-a kadi?	37
14.	Antawa-ay paganay ko manga Sogo? ...	39
15.	Antona-onon i Tagowt?	40
16.	So pat a manga pasodan	44
17.	So paganay a pasodan	46
18.	So ikadowa a pasodan	47
19.	So kapamangni sa Sapa-at	49
20.	So ikatulo a pasodan	53
21.	So ikapat a pasodan	61
22.	So kupit o manga Salaf as-Salih	66

PAMKASAN

So langowan o podi na ruk o Allah, so salawat agoso kada a rayo-rayo a ginawa na mambagi-an o pangolo tano a Muhammad (ﷺ) agoso manga sisipug iyan a miyamaratiyaya agoso manga Sahaba niyan agoso manga taw a miyonot ko toro-an iyan, sa kasamasama iran.

Sabap ko pando-an a Opisina a “**Idarat at-Tarjomah**” si-i sa Ministry of Islamic Affairs, sa Saudi Arabia, na goso katawi akun ko kala-i gona angka-i a Kitab a “**SO MANGA ONAYAN O AGAMA ISLAM**” a taralbi dun so kakunalaon o pittanggisa-an a Muslim a dato ago Muslim a ba-i, na initogalin akun sa basa Mranaw, ka araparap sa kapakalangkap o gona niyan na goso kapakasapari ko balas iyan, sa kati-i so mapontok a gogodan ko patot a paginungka-an ko okit a kinisoratunon sa batang a English, ka dikalokalo o puppaka-ogop sa kalbod a kapukkabalusaon o pumbatiya-on:

1. So patay a batang na igira a si-i sa po-onan odina si-i sa lumbak a Kalimah, na aya inibarison odina inito-oston naso batang a “ U ” ibarat o “**lumbak a Kalimah**” goso “**kakunalangka ko Allah**” goso “**kinggolalanun**”.

2. So batang a Tashdid odina so maddagung a kapumbalusaon na igira a kunaoba patay so batang

a Tashdid, na aya inikidi-aon na piyakadowa so batang iyan, ibarat o “Si-i tano ppangni sa tabang ko Allah” goso “pittanggisa-an” goso “kippanolonun”, igira puman a so batang na patay na kunaoba nisisita iba pakadowa-a angkoto a batang iyan, ka kagiya aya kalilid naso batang a patay si-i ko basa Mranaw na maddagung dun a kapumbalusaon, ibarat o “Aya sumbag na” goso “kakunala” goso “kipunggolalanun”go adun a manga batang a patay a da akun barisi ka kagiya kunaoba maddagung so kapumbalusaon, ibarat o “malbod” goso “kasold” goso “mipantag”.

3. So batang a (خ) na aya inipantag ami ron ko batang a English na (Kha) naso batang a (ش) na aya inipantag ami ron na (Sha), go madakul ko manga batang a Arabik a da a pantag iyan si-i ko manga batang a English, sa aya inokitan ami ko kinisoratun ko manga ngaran a aya paka-asal iyan na Arabik, naso sabagi-on na sodun so kalalayaman a kipusoratunon o saba-ad a manga panonorat si-i ko manga kitab a English, sopuman so saba-adon a da a kiya-ilayan ami ko okit a kisoratunon na siyaranan ami sa akal (Ijtihad) so kinisoratunon, sa kataya a inisorat ami so manga Kalimah a Arabik agoso inipantag ami ron, si-i ko manga batang a

English si-i sangkaya a pandangan a (vi), na kkapakay a ilayin kaon so di-kaon kkasanganan.

4. Madakul so issasarak ko baba iyan (Footnotes) so sabagi-on na inissarakon i Shaikh Muhammad Monir ad-Dimashqi, naso saba-adon na inissarak ami ron (So mindiyorobasa).

5. Giyangka-i a datara-i a to-os [*] na aya mitotoro iyan na giyangkoto a kattaro odina osayan na inipagomanon o miya-ona a miyakalangkap ko paka-asal iyan a Arabik a si Shaikh Abdul Ra-owf al-Milibari, sa kka-ilayingkanaan sangka-i a manga pandangan a kka-aloy: (41, 42, 46, 48, 51, 53, 54, 55, 56, 57, 65, 72).

Ppangnin tano ko Allah a makanggay a gona ko langowan a puppakabatiya-on, sa ipagomarug o paratiyaya niyan, go balasan o Allah sa baribo-ribo a mapiya so somiyoraton agoso langowan a pukkasabapan sa kapukkabumbar iyan.

Hay Allah, na ma-api akongka agoso mbala a lokus akun, nago buganka rukami so kapipiya ginawa si-i sa donya agoso kapakabolos ko Sorga-aka sa alongan a Qiyamah. *Ameen*.

Monib M. Sarangani

15/ 01/ 2000

Kati-i so saba-ad ko manga Kalimah a Arabik a giya-i i kinisoratun ami ron ko batang a English :

'Arash	عَرْش
Abdul Ra-owf al-Milibari	عَبْدُ الرَّؤُوفِ الْمَلِيبَارِي
Abo Sofiyan Ibn Harb	أَبُو سُفْيَانَ بْنِ حَرْبٍ
Ali Ibn Abi Talib	عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ
Aows	الأَوْس
at-Taib Ishaq al-Ansari	الطَّيِّبِ إِسْحَاقِ الْأَنْصَارِيِّ
at-Tirmizi	الْتِّرْمِذِيِّ
Atta' Ibn Dinar	عَطَاءُ بْنُ دِينَارٍ
Awliya	أَوْلِيَاءَ
Baitollah	بَيْتُ اللَّهِ
Bano Israel	بَنُو إِسْرَائِيلَ
Bid'ah	بِدْعَةٌ
Bukhari	الْبُخَارِيِّ
elmo	عِلْمٌ
Fir'awn	فِرْعَوْنَ

Hadas	الْحَدَّث
Hadis	حَدِيث
Hanifiyah	الْحَنِيفِيَّة
Hasim	هَاشِم
Ibn Abi Hatim	ابْن أَبِي حَاتِم
Ibn Kathir	ابْن كَثِير
Ibn Mas-owd	ابْن مَسْعُود
Ijtihad	إِجْتِهَاد
Iman	إِيمَان
Jahiliyah	الْجَاهِلِيَّة
Jamad al-Akhir	جُمَادَى الْآخِرَةَ
Jibreel	جِبْرِيل
Jinn	الْجِنِّ
Ka'bah	الْكَعْبَةَ
Khalid Ibn Walid	خَالِدِ بْنِ الْوَالِيدِ
Khazraj	الْخَزْرَجِ

Khoza'ah	خَزَاعَةٌ
Kitab a Tawheed	كِتَابُ التَّوْحِيدِ
Lat	اللَّاتُ
Majas	الْمَجَازُ
Malaikat	مَلَائِكَةٌ
Manat	مَنَاةٌ
manga Salih	الصَّالِحِينَ
Mas-ala	مَسْأَلَةٌ
Mo'jizat	الْمُعْجِزَاتُ
Mogirah Ibn So'bah	الْمَغِيرَةُ بْنُ شُعْبَةَ
Monir ad-Dimashqi	مُنِيرُ الدَّمَشْقِيِّ
Moshallal	مُشَلَّلٌ
Musa	مُوسَى
Noh	نُوحٌ
Ohod	أُحُدٌ
Omar Ibn al-Khattab	عُمَرُ بْنُ الْخَطَّابِ

Ommah	الأمّة
Ozza	العزّى
Qiyamah	القيامة
Qoraish	قُرَيْش
Ramadhan	رَمَضَانَ
Sahih	صَحِيح
Salaf as-Salih	سَلَفُ الصَّالِحِ
Shafi-i	الشَّافِعِي
Shaikh	الشَّيْخ
Shaitan	الشَّيْطَان
Sorah	سُورَة
Tabi-in	التَّابِعِينَ
Tagowt	الطَّاغُوت
Tawheed	تَوْحِيد
Thaqif	ثَقِيف
Zat Anwat	ذَاتُ أَنْوَاط

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Si-i tano ppangni sa tabang ko Allah, so rinaw agoso sanang na mambagian o Nabi tano a Muhammad agoso manga tonganay niyan agoso manga Sahaba niyan sa kasamasama iran.

Antona-ay pat a manga mas-ala a paliyogat ko pittanggisa-an a manosiya so kakunala niyanon?

Aya sumbag na:

1. **So elmo.** Giyanan so kakunala ko Allah, goso Nabi Niyan, goso Agama Islam sa nggolalan ko manga karina.
2. So kinggolalanun sangkanan a elmo.
3. So kipanolonun sangkanan a elmo.
4. So kapantanga ko ringasa a kassangba sa kipunggolalanun sangkanan a elmo agoso kippanolonunon.

Antona-ay dalil anan?

Aya dalil anan naso kattaro o Allah:

﴿ وَالْعَصْرُ إِنَّ الْإِنْسَانَ لَفِي خَسْرٍ إِلَّا الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَتَوَاصَوْا بِالْحَقِّ وَتَوَاصَوْا بِالصَّبْرِ ﴾ سورة

العصر: ١-٣

"Ibut ko masa, ka mata-an a so manga manosiya na mapapadalum ko kalogi, inontabo so miyamaratiyaya agoso miyamagamal sa manga pipiya ago inipamagosiyata iran so bunar, nago inipamagosiyata iran so kassabar." (Sorah: 103: 1-3)

Antona-ay kabasa o Shafi-i mipantag sangka-i a Sorah?

Aya kabasa o Shafi-i na: Opama ka da a initoron o Allah ko manga ka-adun Iyan a Ayat arowar sangka-i a Sorah, na kiyasana-an iran dun angka-i a Sorah.

Ino so kaputtaro-a agoso kipunggolalanun sangkanan a elmo, ba kkaona adiso kappaganadaon? Antawa-a so kappaganadaon na kkaona adiso kaputtaro-aon agoso kipunggolalanunon?

So kappaganadaon na kkaona adiso kaputtaro-aon agoso kipunggolalanunon, aya dalilon naso kattaro o Allah:

﴿فاعلم أنه لا إله إلا الله واستغفر لذنبك وللمؤمنين﴾

سورة محمد: ١٩

"Tangkudangka a mata-an a da a pussimba-an a bunar arowar ko Allah, na pangniangka a ma-ap so dosangka agoso dosa o miyamaratiyaya." (Sorah: 47: 19)

Inona-an Iyan maloy so kakunala ko elmo ko ona-an o daon pun kattaro-a ago daon pun kinggolalanun. Giyanan i kabasa i Bukhari - Inikalimo sukaniyan o Allah.

Antona-ay tulo a manga mas-ala a paliyogat ko pittanggisa-an a Muslim so kakunala niyanon agoso kinggolalanun iyanon?

Aya sumbag na:

1. Mata-an a so Allah na inadun tano Niyan ago bigan tano Niyan sa risuki, nago da tano Niyan ndaraynonun, ka siyogo-an tano Niyan sa Sogo, na sataw a onotan iyan so Sogo na makasold ko Sorga, na sataw a di niyan onotan na makasold ko Naraka.

Antona-ay dalil anan?

Aya dalil anan naso kattaro o Allah:

﴿إِنَّا أَرْسَلْنَا إِلَيْكُمْ رَسُولًا شَاهِدًا عَلَيْكُمْ كَمَا أَرْسَلْنَا إِلَىٰ
فِرْعَوْنَ رَسُولًا فَعَصَىٰ فِرْعَوْنُ الرَّسُولَ فَأَخَذْنَاهُ أَخْدًا وَيَسْلَ﴾

سورة المزمل: ١٥-١٦

"Mata-an a siyogo Ami rukano so Sogo (Muhammad) a saksi rukano, sa datar o kiyasogo-i Ami ko Fir'awn sa Sogo, na siyopak o Fir'awn so Sogo na siniksa Ami sukaniyan sa siksa a malipudus." (Sorah 73: 15-16)

2. Mata-an a so Allah na di Niyan ikkaso-at oba adun a mabaloy a sakotowa Iyan a isabo si-i ko kapssimba-aon, sa di mato-on ko Malaikat a marani ko Allah, nago di mato-on ko Nabi a siyogo Iyan.

Antona-ay dalil anan?

Aya dalil anan nasu kattaro o Allah:

﴿وَأَن الْمَسَاجِدَ لِلَّهِ فَلَا تَدْعُوا مَعَ اللَّهِ أَحَدًا﴾ سورة الجن: ١٨

"Mata-an a so manga Masjid na para bo ko Allah, sa oba adun a simba-an iyo a pud o Allah."
(Sorah 72: 18)

3. Mata-an a sataw a piyaratiyaya niyan so Rasulullah (ﷺ) nago piyaratiyaya niyan so kay-isaisa o Allah, na diron kkapakay so kapakindokapila si-i ko taw a rirido-on iyan so Allah agoso Sogo Iyan, sa apiya pun aya butad iyan na tanto niyan a masipug.

Antona-ay dalil anan?

Aya dalil anan nasu kattaro o Allah:

﴿لَا تَجِدُ قَوْمًا يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ يُوَادُّونَ مَنْ حَادَّ اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَلَوْ كَانُوا آبَاءَهُمْ أَوْ أَبْنَاءَهُمْ أَوْ إِخْوَانَهُمْ أَوْ عَشِيرَتَهُمْ أُولَئِكَ كَتَبَ فِي قُلُوبِهِمُ الْإِيمَانَ وَأَيَّدَهُمْ بِرُوحٍ مِنْهُ﴾

سورة المجادلة: ٢٢

"Da a kkato-onka a pagtaw a paparatiyaya-an iyan so Allah agoso Alongan a mawri, aba di-i pakipaginoma sa maloya matimos ko taw a rirido-on iyan so Allah agoso Sogo Iyan, apiya pun giyangkoto a manga taw na siran so manga ama iran odina so manga wata iran odina so manga pagari ran odina so manga tonganay ran, siran i manga taw a piyakakambat o Allah ko manga poso iran so paratiyaya, nago inibabid Iyan kiran so tabang a ppo-on Rukaniyan." (Sorah 58: 22)

Antona-ay Agama o Ibrahim a Hanifiyah?

Aya Agama o Ibrahim a Hanifiyah, naso kasimba-angka ko Allah a Isa-isa sa tobohalosun kaon so paratiyaya, sa giyanan i inisogo o Allah ko kadandan o manga manosiya ago giyanan i ini-adun Iyan kiran.

Antona-ay dalil anan?

Aya dalil anan naso kattaro o Allah:

﴿وَمَا خَلَقْتِ الْجِنَّ وَالْإِنْسَ إِلَّا لِيَعْبُدُونِ﴾ سورة الذاريات: ٥٦

"Da a ini-adun Akun ko manga Jinn agoso manga manosiya arowar sa anako iran masimba." (Sorah 51: 56)

Antona-ay ma-ana a: "Anako iran masimba"?

Aya ma-ana a: “Anako iran masimba.” na paratiyaya-an iran a Sakun bo i Kadnan iran a pusogo kiran ago pussapar kiran.

Antona-ay lubi a mala a inisogo o Allah?

Aya lubi a mala a inisogo o Allah naso “Tawheed”.

Antona-ay puttaro-on a “Tawheed?”

Aya puttaro-on a “Tawheed” naso kapakibisa-an ko Allah ko simba, na goso katangkuda sa kassisipata Niyān ko manga Sipat a inisipat Iyan sa ginawa Niyān ago inisipaton o Rasolollah (ﷺ), na rakus o kapakada-aon ko langowan a sipat a korang ago miyambago agoso kapakasasaginda Niyān ko manga ka-adun.

Antona-ay lubi a mala a inisapar o Allah?

Aya lubi a mala a inisapar o Allah naso “kapanakoto”

Antona-ay puttaro-on a “kapanakoto”?

Aya puttaro-on a “kapanakoto” naso kapanongganoya ko salakaw ko Allah, na goso katago-ingka ko Allah sã sakotowa Iyan si-i ko simba a Sukaniyan i miyadun ruka.

Antona-ay dalil anan?

Aya dalil anan naso kattaro o Allah:

﴿واعبدوا الله ولا تشركوا به شيئا﴾ سورة النساء: ٣٦

"Simba-a niyo so Allah sa oba niyo panakoton sa maito bo." (Sorah 4: 36)

﴿فلا تجعلوا لله أندادا﴾ سورة البقرة: ٢٢

"Oba niyo tago-i so Allah sa manga sakotowa." (Sorah 2: 22)

Antona-ay tulo a manga onayan o Agama Islam a paliyogat ko manosiya so kakunala niyanon?

Aya tulo a manga onayan o Agama Islam a paliyogat ko manosiya so kakunala niyanon na:

1. So kakunala niyan ko Kadnan iyan.
2. So kakunala niyan ko Agama niyan.
3. So kakunala niyan ko Nabi niyan a so Muhamamad (ﷺ).

Antawa-ay Kadnanka?

Aya Kadnan akun nasu Allah a miyoyag rakun ago miyoyag ko langowan a ka-adun sa minisabap ko limo Iyan, Sukaniyan i pusimba-an akun, sa da a simba-an akun a salakaw Ron.

Antona-ay dalil anan?

Aya dalil anan nasu kataro o Allah:

﴿الحمد لله رب العالمين﴾ سورة الفاتحة: ١

"So langowan o podi na ruk o Allah a Kadnan o manga ka-adun." (Sorah 1:1)

Naso langowan a sai a salakaw ko Allah na ka-adun, na isako sangka-i a manga ka-adun.

Andamanaya i kiyakunalangka ko Kadnanka?

Miyakunal akun Sukaniyan sa minisabap ko manga tanda Iyan agoso manga ka-adun Iyan, so kagagawi-i agoso kadaondaw, so alongan agoso olan, so pito lapis a langit agoso pito lapis a lopa, na goso madadalum kiran.

Antona-ay dalil anan?

Aya dalil anan naso kattaro o Allah:

﴿ومن آياته الليل والنهار والشمس والقمر لا تسجدوا

للشمس ولا للقمر واسجدوا لله الذي خلقهن إن كنتم إياه

تعبدون﴾ سورة فصلت: ٢٧

"Pud ko manga tanda Iyan so kagagawi-i agoso kadaondaw, goso alongan agoso olan, sa di niyo simba-a so alongan agoso olan, sa aya simba-a niyo naso Allah a miyadun kiran amayka Sukaniyan i pussoa-soatun iyo." (Sorah 41: 37)

Goso kattaro o Allah:

﴿إِنَّ رَبَّكُمُ اللَّهُ الَّذِي خَلَقَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ فِي سِتَّةِ أَيَّامٍ ثُمَّ اسْتَوَىٰ عَلَى الْعَرْشِ يَغْشَى اللَّيْلَ النَّهَارَ يَطْلُبُهُ حَيْثُ وَ الشَّمْسُ وَالْقَمَرُ وَالنَّجُومُ مَسْخَرَاتٌ بِأَمْرِهِ ۗ أَلَا لَهُ الْخَلْقُ وَالْأَمْرُ تَبَارَكَ اللَّهُ رَبُّ الْعَالَمِينَ﴾ سورة الأعراف: ٥٤

"Mata-an a aya Kadnan iyo naso Allah a so inadun Iyan so manga langit agoso lopa sa miyakanum gawi-i, orianiyen na mippantaw ko 'Arash, ipukkolambong Iyan so kagagawi-i ko kadaondaw na puttondogun bo o kadaondaw sa maga-an, so alongan agoso olan agoso manga hito-on na paonotonot sa kabaya Iyan, tanodan ka kapa-ar Iyan so kapangadun agoso kanggiragiray. Miyasoti-soti so Allah a Kadnan o manga ka-adun." (Sorah 7: 54)

Antona-ay pussimba-an a bunar?

Aya pussimba-an a bunar na Sukaniya so Dato a puppama-apaar, a pukka-adun Iyan so sai a ppo-on sa da; sa puppakamo-ayan, go Sukaniyan i kapatotan ko simba.

Antona-ay dalil anan? .

Aya dalil anan naso kattaro o Allah:

﴿يَا أَيُّهَا النَّاسُ اعْبُدُوا رَبَّكُمُ الَّذِي خَلَقَكُمْ وَالَّذِينَ مِنْ
 قَبْلِكُمْ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ. الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ الْأَرْضَ فِرَاشًا وَالسَّمَاءَ
 بِنَاءً وَأَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَأَخْرَجَ بِهِ مِنَ الثَّمَرَاتِ رِزْقًا لَكُمْ
 فَلَا تَجْعَلُوا لِلَّهِ أَنْدَادًا وَأَنْتُمْ تَعْلَمُونَ﴾ سورة البقرة: ٢١-٢٢

"Hay sukano a manga manosiya na simba-a niyo so Kadnan iyo (Allah) a miyadun rukano agoso siranoto a miyanga o-onaan iyo, ka ankano mabaloy a manga taw a ma-alukun, a so biyaloy Niyam rukano so lopa a madudumpas, nago biyaloy Niyam rukano so langit a atop, nago piyakatoron lyan ppo-on ko langit so oran, sa minisabapon na piyakamhowat lyan so manga onga a pagupur rukano, sa oba niyo tago-i so Allah sa manga sakotowa a sukano na katawan iyo." (Sorch 2: 21-22)

Kagiyamawto, naso miyadun sangka-i a manga sai na Sukaniyan i kapapatotan ko simba.

Antona-ay puttaro-on a "simba"?

Aya "simba" na sukaniyan so pittamanan a kasangkop ago kapurondarondan, nago pittamanan a kabaya ago kitata-alok sangkoto a pussimba-an.

Aya pud a kambasa-aon na: Sukaniyan so ingaran a mararangkom iyan so langowan a galbuk a

mipapayag ago misosolun a pukkababaya-an o Allah ago ikasoso-at Iyan¹.

Pira barang i simba a inisogo o Allah?

Madakul so pimbarangan iyan, pudon so: Kapagislam, goso kaparatiyaya, kappiyapiya, kapamangni ko Allah, kaluk ko Allah, kassingayo-a ko balas o Allah, kapanarig ko Allah, babaya ko limo o Allah, kaluk ko siksa o Allah, kasangkap ko Allah, pangandam ko rarangit o Allah, kattawbat ko Allah, kapangni sa tabang ko Allah, kalindong ko Allah, kapangni sa ogop ko Allah, kasombali sa pantag ko Allah, goso kassamaya ko Allah, na goso salakaw san a pud ko manga simba a inisogo o Allah, a palaya dun misusunggay a ruk o Allah.

Antona-ay dalil anan?

Aya dalil anan naso kattaro o Allah:

﴿وَأَنَّ الْمَسَاجِدَ لِلَّهِ فَلَا تَدْعُوا مَعَ اللَّهِ أَحَدًا﴾ سورة الجن: ١٨

"Mata-an a so manga Masjid na para bo ko Allah, sa oba adun a simba-an iyo a pud o Allah."
(Sorah 72: 18)

Goso kattaro o Allah:

¹Giyanan i ini-osay ron o Ibn Taymiyah. (So mindiyorobasa).

﴿وقضى ربك ألا تعبدوا إلا إياه﴾ سورة الإسراء: ٢٣

"Inisogo o Kadnanka (Allah) a da a simba-an iyo arowar Rukaniyan." (Sorah 17: 23)

Antona-ay hokoman o taw a si-i niyan paka-antapa so pud sangka-i a manga simba si-i ko salakaw ko Allah?

Sataw a paka-antapun iyan so pud sangka-i a manga simba si-i ko salakaw ko Allah, na sukaniyan na miyakapanakoto ago miyakapir, apiyapun miyanambayang ago miyamowasa ago minaihadji ago pipikirun iyan a sukaniyan na Muslim.

Antona-ay dalil anan?

Aya dalil anan nasu kattaro o Allah:

﴿ومن يدع مع الله إلها آخر لا برهان له به فإنما حسابه

عند ربه إنه لا يفلح الكافرون﴾ سورة المؤمنون: ١١٧

"Sataw a somimba sa salakaw ko Allah a da: a karina niyan sa ba aya kapapatoti ko simba, na mata-an a so balas iyan na si-i ko Kadnan niyan, mata-an a di ppagontong so manga Kapir sa alongan a mawri." (Sorah 23: 117)

Antona-ay dalil sa mata-an a so "kapamangni ko Allah" na simba?

Aya dalilon nasu kattaro o Allah:

﴿وقال ربكم ادعوني استجب لكم إن الذين يستكبرون

عن عبادتي سيدخلون جهنم داخرين﴾ سورة غافر: ٦٠

"Pittaro o Kadnan iyo a: Pangni kano Rakun ka ttarima-angko rukano, mat-aan a so siranoto a mangingimporo sa nama iran ko simba Rakun, na sigoradodun a ppakasold siran ko Naraka a makaddadapanas siran." (Sorah 40: 60)

Goso kattaro o Nabi (ﷺ) :

(الدعاء مخ العبادة) وفي رواية: (الدعاء هو العبادة)

"So kapamangni ko Allah na onayan o simba"
Si-i ko pud a kiyapanottolaon na: *"So kapamangni ko Allah na simba."*

Antona-ay dalil sa so "kaluk ko Allah" na simba?

Aya dalilon naso kattaro o Allah:

﴿فلا تخافوهم وخافون إن كنتم مؤمنين﴾ سورة

آل عمران: ١٧٥

"Obaniyo siran kalukun ka Sakun i kalukun niyo amayka sukano na miyamaratiyaya."
(Sorah 3: 175)

Antona-ay dalil sa so "kassingayo-a ko balas o Allah" na simba?

Aya dalilon nasō kattaro o Allah:

﴿فَمَنْ كَانَ يَرْجُوا لِقَاءَ رَبِّهِ فَلْيَعْمَلْ عَمَلًا صَالِحًا وَلَا

يَشْرِكْ بِعِبَادَةِ رَبِّهِ أَحَدًا﴾ سورة الكهف: ١١٠

"Sataw a masingayo iyan so balas o Kadnan iyan na pagamal sa amal a mapiya a so piyakapiya o Islam, sa oba niyan panakoton so Kadnan iyan (Allah) ko kapusimba-a niyanon." (Sorah 18: 110)

Antona-ay dalil sa so "kapanarig ko Allah" na simba?

Aya dalilon nasō kattaro o Allah:

﴿وَعَلَى اللَّهِ فَتَوَكَّلُوا إِن كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ﴾ سورة المائدة: ٢٣

﴿وَمَنْ يَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ فَهُوَ حَسْبُهُ﴾ سورة الطلاق: ٣

"So Allah i panarigi niyo amayka sukano na miyamaratiyaya." (Sorah 5: 23)

"Sataw a manarig ko Allah na Sukaniyan (Allah) i ma-angkoson." (Sorah 65: 3)

Antona-ay dalil sa so "babaya ko limo o Allah" agoso "kaluk ko siksa Iyan" agoso "kasangkop Rukaniyan" na manga simba?

Aya dalil anan nasō kattaro o Allah:

﴿إلهم كانوا يسارعون في الخيرات ويدعوننا رغبا ورهبا

وكانوا لنا خاشعين﴾ سورة الأنبياء: ٩٠

"Mata-an a siran na puppagoradoradan iran so manga pipiya ago puppangangarapan siran Rukami sa babaya iran ko limo Ami ago kaluk iran ko siksa Ami nago somasangkap siran Rukami."
(Sorah 21: 90)

Antona-ay dalil sa so "pangandam ko rarangit o Allah" na simba?

Aya dalilon naso kattaro o Allah:

﴿فلا تخشوهم واخشون﴾ سورة البقرة: ١٥٠

"Oba niyo siran kalukun ka Sakun i kalukun iyo." (Sorah 2: 150)

Antona-ay dalil sa so "kattawbat si-i ko Allah" na simba?

Aya dalilon naso kattaro o Allah:

﴿وأنيبوا إلى ربكم وأسلموا له﴾ سورة الزمر: ٥٤

"Ttawbat kano ko Kadnan iyo (Allah) nago mbayorantang kano Ron." (Sorah 39: 54)

Antona-ay dalil sa so "kapangni sa tabang ko Allah" na simba?

Aya dalilon naso kattaro o Allah:

﴿إياك نعبد وإياك نستعين﴾ سورة الفاتحة: ٥

"Sukabo i simba-an ami nago Sukabo i ppangnian ami sa tabang." (Sorah 1: 5)

Si-i sa Hadis naso kattaro o Rasulullah (ﷺ):

(وإذا استعنت فاستعن بالله)

"Igira a miyamangnika sa tabang na si-i ka pangni sa tabang ko Allah."

Antona-ay dalil sa "so kalindong si-i ko Allah" na simba?

Aya dalilon naso kattaro o Allah:

﴿قل أعوذ برب الناس، ملك الناس﴾ سورة الناس: ١-٢

"Ttaro-angka a mulindong ako ko Kadnan o manga manosiya (Allah), a ppapa-ar ko manga manosiya." (Sorah 114: 1-2)

Antona-ay dalil sa "so kapangni sa ogop ko Allah" na simba?

Aya dalilon naso kattaro o Allah:

﴿إذ تستغيثون ربكم فاستجاب لكم أني ممدكم بألف من

الملائكة مردفين﴾ سورة الأنفال: ٩

"Gowani a puppangni kano sa ogop ko Kadnan iyo na tiyarima Iyan rukano, sabunar a

ppanabanganko sukano sa sanggibo a manga Malaikat a ttondottondog." (Sorah 8: 9)

Antona-ay dalil sa "so kasombali sa pantag ko Allah" na simba?

Aya dalilon nasong kataro o Allah:

﴿قُلْ إِنْ صَلَاتِي وَنَسْكَيَ وَمَحْيَايَ وَمَمَاتِي لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ﴾

لا شريك له وبذلك أمرت وأنا أول المسلمين ﴿ سورة الأنعام: ١٦٢

"Taro-angka a mata-an a so sambayang akun agoso kapsombali akun, goso kaoyagoyag akun, goso kappatay akun na palaya dun para ko Allah a Kadnan o manga ka-adun a da a sakotowa Iyan, sa giyanan i inisogo rakun, go sakun i paganay a mimbayorantang." (Sorah 6: 162)

Si-i sa Hadis nasong kataro o Rasulullah (ﷺ):

(لعن الله من ذبح لغير الله)

"Pimorka-an o Allah so taw a somiyombali sa para ko salakaw ko Allah."

Antona-ay dalil sa "so kassamaya si-i ko Allah" na simba?

Aya dalilon nasong kataro o Allah:

﴿يُوفُونَ بِالنَّذْرِ وَيَخَافُونَ يَوْمًا كَانَ شَرُّهُ مُسْتَطِيرًا﴾ سورة

الإنسان: ٧

"Iputtoman iran so samaya iran si-i ko Allah nago ipukkaluk iran so gawi-i a bunar so ttottolan ko karata iyan." (Sorah 76: 7)

Antona-onon i ik dow a onayan?

Aya ikadowa a onayan naso kakunala o oripun ko Agama Islam sa nggolalan ko manga karina.

Antona-ay Agama Islam?

Aya Islam naso kambayorantang ko Allah si-i ko kabbabaloy Niyan a Sukaniyan bo i pussimba-an a bunar, na goso kappasiyonoton sa nggolalan ko kapananangoran, na goso kapakawatani ko kapanakoto agoso manga taw a di-i manakoto.

Pira pangkat so Agama Islam?

So Agama Islam na tulo pangkat: So **kapagislam**, goso **kaparatiyaya**, goso **kappiyapiya**. Sa oman i sapangkaton na ana manga rokon iyan.

Pira i manga rokon o Islam?

Aya manga rokon iyan na lima: So **kassaksi-i sa mata-an a da a pussimba-an a bunar arowar ko Allah**, nago mata-an a so **Muhammad na Sogo o Allah**, goso **kipamayandugun ko sambayang**, goso **kibugan ko Zakat**, goso **kappowasa-i ko Ramadhan**, goso **kapnaihadjji sa Baitollah**.

Antona-ay dalil o kassaksi-i sa mata-an a da a pussimba-an a bunar arowar ko Allah?

Aya dalil iyan naso kattaro o Allah:

﴿شهد الله أنه لا إله إلا هو والملائكة وأولوا العلم قائما

بالقسط لا إله إلا هو العزيز الحكيم﴾ سورة آل عمران: ١٨

"Pissaksi-an o Allah a da a pussimba-an a bunar arowar Rukaniyan, nago pissaksi-an o manga Malaikat agoso manga mamponay sa kata-o sa Sukaniyan i pussimba-an a bunar a inggogolalan Iyan so mata-an a kaontol, sa da a pussimba-an a bunar arowar Rukaniyan [Allah] a Makagaga-os a Maongangun." (Sorah 3: 18)

Antona-ay ma-ana a "da a pussimba-an a bunar arowar ko Allah"?

Aya ma-ana niyan na: Da a titto a pusso-asoatun arowar ko Allah.

Antona-ay mapipikir sangkoto a "da a pussimba-an a bunar"?

Aya mapipikiron naso kapakada-a ko langowan a pussimba-an a salakaw ko Allah.

Antona-ay mapipikir sangkoto "arowar ko Allah"?

Aya mapipikiron naso katangkuda sa so simba na ruk o Allah sa Sukaniyan bo, sa da a sakotowa

Iyan si-i ko kapsimba-aon, nago da a sakotowa Iyan ko kadato Iyan.

Antona-ay osayana-i a mapakarayag iyan?

Aya osayan anan a mappakarayag iyan nasokattaro o Allah:

﴿وإذ قال إبراهيم لأبيه وقومه إنني براء مما تعبدون إلا الذي فطرني فإنه سيهدين. وجعلها كلمة باقية في عقبه لعلهم يرجعون﴾ سورة الزخرف: ٢٦-٢٨

"Gowani a ttaro-on o Ibrahim ki ama iyan agoso manga Qawm iyan, a mata-an a sakun na angiyas ako ko nganin a pusimba-an iyo, inontabo so miyadun rakun, ka mata-an a Sukaniyan i punggona-o rakun ko toro-an Iyan, sa miyabaloy o Ibrahim angka-i a kattaro a malalamba si-i ko manga tau a puppakasalong, ka ansiran makambalingan ko titto a toro-an." (Sorah 43: 26-28)

Goso kattaro o Allah:

﴿قل يا أهل الكتاب تعالوا إلى كلمة سواء بيننا وبينكم أن لا نعبد إلا الله ولا نشرك به شيئا ولا يتخذ بعضنا بعضا أربابا من دون الله فإن تولوا فقولوا اشهدوا بأنا مسلمون﴾ سورة آل عمران: ٦٤

"Taro-angka [Muhammad] a hay manga taw a tiyoronan sa Kitab, na si-i kano sangka-i a kattaro a bunar a ndatadatar tano ron, sa da a simba-an tano arowar ko Allah, nago di tano ippanakoto sa muluk bo, go di mbaloya o saba-ad ruktano so sabagi a pusimba-an iyan a salakaw ko Allah, sa amayka ba siran ttalikod na ttaro-a niyo a ssaksi-i niyo a sukami na manga Muslim [mimbayorantang kami ko Allah]." (Sorah 3: 64)

Antona-ay dalil o kassaksi-i sa mata-an a so Muhammad na Sogo o Allah?

Aya dalilon nasong kattare o Allah:

﴿لقد جاءكم رسول من أنفسكم عزيز عليه ما عتم

حريص عليكم بالؤمنين رؤوف رحيم﴾ سورة التوبة: ١٢٨

"Sabunar a miyakatalingoma rukano so Sogo a pud rukano a awida-akal iyan so marugun iyo, a pananamaran iyan a katoro iyo ko lalan a matitto, a mala i gagaw ago mala i kapudi ko miyamaratiyaya." (Sorah 9: 128)

Gosong kattare o Allah:

﴿محمد رسول الله والذين معه أشداء على الكفار رحماء

بينهم﴾ سورة الفتح: ٢٩

"So Muhammad a Sogo o Allah agoso manga Sahabah niyan, na tanto a manga tutugas ko kippapantagun iran ko manga kahir, na tonganay siran a di-i nggiginawa-i." (Sorah 48: 29)

Antona-ay ma-ana a kassaksi-i sa mata-an a so Muhammad na Sogo o Allah?

Aya ma-ana niyan naso kaonoti ron si-i ko nganin a inisogo iyan agoso kapangimbunara ko nganin a miyapanottol iyan, na goso kapananggila-i ko nganin a inisapar iyan, nago di tano simba-an so Allah odisi-i ko okit a inisogo iyan.

Antona-ay dalil ko kassambayang agoso kabugay sa Zakat, na goso osayan ko Tawheed?

Aya dalilon naso kattaro o Allah:

﴿وما أمرُوا إِلَّا ليعبدُوا اللَّهَ مخلصين له الدين حنفاء ويقيموا الصلاة ويؤتوا الزكاة وذلك دين القيمة﴾ سورة البينة: ٥

"Da a inisogo kiran arowar sa kasimba-a iran ko Allah sa tobahalosun iranon so paratiyaya, sa aya kudugun iran naso paratiyaya o Ibrahim, goso kipamayandugun iran ko sambayang, goso kibugan iran ko Zakat, sa giyanan i Agama a ontol." (Sorah 98:5)

Antona-ay dalil ko kappowasa?

Aya dalilon naso kattaro o Allah:

﴿يا أيها الذين آمنوا كتب عليكم الصيام كما كتب

على الذين من قبلكم لعلكم تتقون﴾ سورة البقرة: ١٨٣

"Hay sukano a miyamaratiyaya na inipaliyogat rukano so kappowasa, sa lagid o kinipaliyogatunon ko siranoto a miya-onaan iyo, ka ankano makapananggila." (Sorah 2: 183)

Antona-ay dalil ko kapnaihadjji?

Aya dalilon nasoo kattaro o Allah:

﴿و الله على الناس حج البيت من استطاع إليه سبيلا

ومن كفر فإن الله غني عن العالمين﴾ سورة آل عمران: ٩٧

"Inipaliyogat o Allah ko manga manosiya so kapnaihadjji sa Baitollah si-i ko taw a kkagaga niyan so lalanon, na sataw a ongkirun iyan na sabunar a so Allah na kunaoba nisisita ko manga ka-adun." (Sorah 3: 97)

Antona-ay ikadowa pangkat ko Islam?

Aya ikadowa pangkat ko Islam nasoo paratiyaya (*Iman*).

Pira i pissapasapakan o paratiyaya (*Iman*)?

Missapasapak so paratiyaya sa sobra so pito polo, aya maporo-on na "so kassaksi-i sa da a pusimba-an a bunar arowar ko Allah" (لا إله إلا الله)

na aya mababa-on naso kipakawatanun ko nganin a ppakaringasa si-i ko lalan, naso kaya' (kamamala) na pud sa sapak o paratiyaya.

Pira i manga rokon o paratiyaya?

Aya manga rokon o paratiyaya na num: So kaparatiyaya-a ko Allah, goso manga Malaikat Iyan, goso manga Kitab Iyan, goso manga Sogo Iyan, goso Alongan a mawri, na goso kaparatiyaya-a ko Okoran a mapiya ago Okoran a marata.

Antona-ay dalil anan?

Aya dalil anan naso kattaro o Allah:

﴿ليس البر أن تولوا وجوهكم قبل المشرق والمغرب
ولكن البر من آمن بالله واليوم الآخر والملائكة والكتاب
والنبيين﴾ سورة البقرة: ١٧٧

"Kunaoba kappiyapiya so kippagadapun iyo ko manga paras iyo sa tampar sa subangan ago sa sudupan, ogaid na aya kappiyapiya naso taw a piyaratiyaya niyan so Allah agoso Alongan a mawri, goso manga Malaikat, goso manga Kitab, goso manga Nabi." (Sorah 2: 177)

Antona-ay dalil ko Okoran (Qadr)?

Aya dalilon naso kattaro o Allah:

﴿إنا كل شيء خلقناه بقدر﴾ سورة القمر: ٤٩

"Mata-an a so langowan a sai na inadun Ami a mao-okor." (Sorah 54: 49)

Antona-ay ikatulo pangkat ko Islam?

Aya ikatulo pangkat ko Islam naso kappiyapiya (*Ihsan*).

Antona-ay puttaro-on a kappiyapiya (*Ihsan*)?

Aya puttaro-on a kappiyapiya (*Ihsan*) naso kasimba-angka ko Allah sa datar obangka pukkailay, na amayka dingka pukkailay Sukaniyan na mata-an a ppagilayingka Niyan.

Antona-ay dalil anan?

Aya dalil anan naso kattaro o Allah:

﴿إن الله مع الذين اتقوا والذين هم محسنون﴾ سورة

النحل: ١٢٨

"Mata-an a so Allah na babid Iyan so siranoto a kkipanananggila agoso siranoto a kippiyapiya." (Sorah 16: 128)

Goso kattaro o Allah:

﴿وتوكل على العزيز الرحيم.الذي يراك حين تقوم

وتقلبك في الساجدين.إنه هو السميع العليم﴾ سورة

الشعراء: ٢١٧-٢٢٠

"Panarigka ko Allah a Makagaga-os a Makalimo-on, a so ppagilayingka Niyan ko masa a kiputtindugunka ko sambayang agoso dingka di-i kaprokoroko agoso manga taw a di-i sambayang, mata-an a Sukaniyan na puppakanug a makakukunal." (Sorah 26: 217-220)

Goso kattaro o Allah:

﴿وما تكون في شأن وما تتلو منه من قرآن ولا تعملون

من عمل إلا كنا عليكم شهودا إذ تفيضون فيه﴾ سورة يونس: ٦١

"Da a mambubutadka ago da a pumbatiya-anka a pud ko Qur'an, nago da a diniyo di-i nggalbukun a galbuk aba Ami sukano ron di kasasaksi-i ko masa a diniyo ron di-i kanggalbuka." (Sorah 10: 61)

Antona-ay dalil si-i sa Hadis angkanan a tulo a kiyappangkapangkat o Agama Islam?

Aya dalilon naso Hadis o Jibreel (جبريل) a lomalangkap a miyakattitayan ko Omar Ibn al-Khattab - miyaso-aton so Allah - a pittaro iyan a: *"Miyaka-isadun na kkiyo-ontod kami si-i ko Rasulullah (ﷺ) na miyakatalingoma rukami a mama a tonganay a mapoti i nditarun, a tonganay a maitum i bok, a da kkailay ron a rarad o kaplayalayag, go da a mata-o rukami ron a isabo,*

na miyontod ko obay o Nabi (ﷺ) na initombok iyan so dow a lub iyan ko dow a lub o Nabi, nago inibutad iyan so dow a palad iyan ko dow a bobon o Nabi, na pittaro iyan a: Hay Muhammad na panottolangka rakun so Islam, na pittaro o Rasulullah (ﷺ) a: So kassaksi-angka sa da a pussimba-an a bunar arowar ko Allah nago mata-an a so Muhammad na Sogo o Allah, goso kipamayandugunka ko sambayang, goso kitonayinka ko Zakat, goso kappowasa-angka ko Ramadhan, goso kapnaihadi-ika sa Baitollah amayka kkagagangka so lalanon. Pittaro iyan a bunar ka. Na miyamumusa kami ron ka ippagisa iyan na pumbunarun iyan ho, na pittaro iyan a panottolangka rakun so paratiyaya, na pittaro o Nabi a: So kaparatiyaya-angka ko Allah, goso manga Malaikat Iyan, goso manga Kitab Iyan, goso manga Sogo Iyan, goso Alongan a mawri, goso kaparatiyaya-angka ko okoran a mapiya agoso okoran a marata. Pittaro iyan a bunarka sa panottolangka rakun so kappiyapiya (Ihsan), na pittaro o Nabi a: So kasimba-angka ko Allah sa lagid obangka pukka-ilay, na odingka pukka-ilay Sukaniyan na mata-an a ppagilayingka Niyan. Pittaro iyan a panottolangka rakun so bangkit, na pittaro o Nabi a: Dako iniza-anon iba ayaon

mata-o adiso puppangingiza [ma-ana so iniza-an agoso puppangingiza na mlagid siran a palaya siranon di mata-o], na pittaro iyan a panottolangka rakun so manga nana-o ron, na pittaro o Nabi a: So kambawata o oripun a babay sa pangolo niyan, goso kailayangka ko manga taw a da a manga talompa iyan, a da a manga bangkala iyan, a pikkakamur-muran, a puppamagipat sa kambing, a mamagombawa siran sa kambabalay sa manga poporo. Pittaro o Omar a: Lomiyalakaw, na miyabolobolo a kagugunuk ami, na gominiraw so Nabi a: Hay Omar, ino katawanka o antawa-a so puppangingiza? Pittaro akun a: So Allah agoso Sogo Iyan i lubi ron a mata-o, na pittaro iyan a: Giyoto so Jibreel a miyakatalingoma rukano a ipuppangunda-o niyan rukano so Agama niyo." Piyanottol i Muslim si-i ko Kitab iyan a (Sahih Muslim).

Antona-onon i ikatulo a onayan o Agama Islam?

Aya ikatulo a onayan o Agama Islam naso kakunala o oripun ko Nabi tano a Muhammad (ﷺ), a Sukaniyan so Muhammad a wata o Abdullah, a wata o Abdul Mottalib, a wata o Hashim, a so Hashim na pud ko manga Qoraish, naso manga Qoraish na pud ko manga Arab, naso manga Arab

na pud ko mbawata-an o Ismail, a wata o Ibrahim.
(*Si-i rukaniyan ago si-i ko Nabi tano a Muhammad
so rinaw agoso sanang*).

Pira i miyapagidad o Nabi (ﷺ)?

Aya miyapagidad o Nabi (ﷺ) na num polo ago tulo ragon, so pat polo-on ragon na si-i ko da niyan pun kanabi, naso dow a polo-on ago tulo ragon na si-i ko kiyabaloy niyan a Nabi ago Rasol.

Aya kiyabaloy niyan a Nabi na si-i ko kinitoronon o kattaro o Allah a (اقْرَأْ) [ma-ana a batiyaka], na aya kiyabaloy niyan a Rasol naso kinitoronon o Sorah al-Moddathir², sa aya ingud iyan na giya Makkah.

Antona-ay inisogo-on o Allah?

Aya inisogo-on o Allah na giya kippanapa-osun iyan ko kapanakoto ago giya kippanolonun iyan ko kay-isaisa o Allah (*Tawheed*).

Antona-ay dalil anan?

Aya dalil anan naso kattaro o Allah:

² Sorah a ika 25 (سورة المدثر) .

﴿يا أيها المدثر. قم فأنذر. وربك فكبر. وثيابك فطهر.

والرجز فاهجر. ولا تمنن تستكثر. ولربك فاصبر﴾ سورة المدثر: ١-٧

"Hay taw a kkokolob, na ganatka na panapa-oska, go ppodi-podiangka so Kadnanka, go sotiangka so nditarunka, nago tawarangangka so kasimba sa barahala, go dika ppamumugay sa arap sa kapakatamotamok, sa zabarka sa soa-soatka ko Kadnanka." (Sorah 74: 1-7)

Antona-ay ma-ana a "ganatka na panapaoska"?

Aya ma-ana niyan na saparunka so kapanakoto, na panolonunka so kasimba-a ko Allah a Isa-isa (*Tawheed*).

Antona-ay ma-ana a "ppodi-podiangka so Kadnanka, go sotiangka so nditarunka"?

Aya ma-ana niyan na simba-angka so Kadnanka sa Sukaniyan bo, nago sotiangka so manga galbuk ka ko kapanakoto.

Antona-ay ma-ana a "tawarangangka so manga barahala"?

Aya ma-ana a katawaranga ko manga barahala naso katalikkodi ron agoso manga taw a pusimbaon, na goso kataplisaon agoso manga taw a pusimbaon.

Ay kiyattay a kiyanggalbuka san o Nabi (ﷺ)?

Aya kiyattay a kiyanggalbuka san o Nabi (ﷺ) na miyakasapolo ragon, orianian na miyakasong sa langit a gagawi-i, na inipaliyogaton sangkoto a kagagawi-i so lima wakto a sambayang a paralo, orianian na inisogo-on so katogalin iyan si-i sa Madinah.

Antona-ay puttaro-on a katogalin (Hijrah)?

Aya puttaro-on a Hijrah naso katogalin ppo-on ko ingud a kapanakoto si-i ko ingud a Islam, na goso katogalin ppo-on ko ingud a diron di-i nggalbukun so manga Bid'ah si-i ko ingud a diron di-i nggolawla-an so manga Sonnah o Rasolollah (ﷺ).

Antona-ay hokoman o katogalin?

Aya hokoman iyan na paliyogat si-i sangka-i a pagtaw (*Ommah*) so katogalin iran ppo-on ko ingud a kapanakoto sangko ingud a Islam, go ppo-on ko ingud a diron di-i nggalbukun so manga Bid'ah ago ipuppanolon ko manga taw ron sangko ingud a diron di-i nggolawla-an so manga Sonnah o Rasulullah (ﷺ), sa giyangka-i a kinisogo-onon na tatap sa taman sa somubang so alongan si-i sa sudupan.

Antona-ay dalil anan?

Aya dalil anan nasō kattaro o Allah:

﴿إِنَّ الَّذِينَ تَوَفَّاهُم الْمَلَائِكَةُ ظَالِمِي أَنْفُسِهِمْ قَالُوا فِيمَ كُنْتُمْ قَالُوا كُنَّا مُسْتَضْعَفِينَ فِي الْأَرْضِ قَالُوا أَلَمْ تَكُنْ أَرْضَ اللَّهِ وَاسِعَةً فَتُهَاجَرُوا فِيهَا فَأُولَئِكَ مَأْوَاهُمْ جَهَنَّمُ وَسَاءَتْ مَصِيرًا . إِلَّا الْمُسْتَضْعَفِينَ مِنَ الرِّجَالِ وَالنِّسَاءِ وَالْوِلْدَانَ لَا يَسْتَطِيعُونَ حِيلَةً وَلَا يَهْتَدُونَ سَبِيلًا . فَأُولَئِكَ عَسَى اللَّهُ أَنْ يَعْفُو عَنْهُمْ وَكَانَ اللَّهُ عَفْوًا غَفُورًا﴾ سورة النساء: ٩٧-٩٩

"Mata-an a so siranoto a lalalimun iran so manga ginawa iran sabap ko da iran katogalin, na si-i ko kattonggosi kiran sa napas o manga Malaikat na ttaro-on iran kiran a: Antona-a dun i miyambatas iyo ko Agama niyo? Na ttaro-on iran a: Sukami na manga lulumuk kami si-i ko lopa [na di ami kkagaga oba ami mipamayandug so Agama], na ttaro-on o manga Malaikat aba di mawlad so lopa o Allah a ppakatogalin kano ron? Siranoto na aya darpa iran nasō Naraka a marata a kkabolosan, inontabo so siranoto a manga lulumuk ko manga dato agoso manga ba-i agoso manga wata a di ppamakagaga tomogalin ago di iran katawan i pagokitan iran, ka siran i ana inam

iran sa ma-apan siran o Allah, ka so Allah na Mama-apun a Manapi." (Sorah 4: 97-99)

Goso kattaro o Allah:

﴿يَا عِبَادِ الَّذِينَ آمَنُوا إِنَّ أَرْضِي وَاسِعَةٌ فَإِيَّايَ

فَاعْبُدُونِ﴾ سورة العنكبوت: ٥٦

"Hay manga oripun Akun a miyamaratiyaya na mata-an a so lopa Akun na mawlad na togalin kano ron, sa Sakun bo i pusoa-soatun iyo." (Sorah 29: 56)

Antona-ay sabap a kinitoronun sangkanan a dow a ayat?

Aya sabap a kinitoron angkanan a paganay a ayat na adun a manga taw si-i sa Makkah a miyamagislam, na mittalimbagak siran si-i ko kiyatogalin o Rasulullah (ﷺ) na tiniyoba so saba-ad kiran, na miyaka-onot siran ko manga Moshrik si-i ko kiyattidawa si-i sa Badr, na da tarima-a o Allah so da-awa iran sa aya inibalas Iyan kiran naso Naraka. Giyangkanan a ikadowa a ayat na aya sabap a kinitoronunon na adun a manga taw a pud ko manga Muslim a matatago sa Makkah a da makatogalin, na initawag kiran o Allah so ingaran a "miyamaratiyaya", sa piyangoyatan Iyan siran sa katogalin iran.

Antona-ay dalil sa Hadis sa tatatap dun so kipapaliyogat o katogalin?

Aya dalilon naso kattaro o Rasulullah ﷺ: *"Di kkitarug so katogalin sa taman sa di mitapuluk so kattawbat, na di kkitapuluk so kattawbat sa taman sa somubang so alongan sa sudupan."*

Antona-ay inisogo o Nabi (ﷺ) ko oriyan o kiyapakattakna iyan sa Madinah?

Inisogo iyan so manga pud a bitikan o Islam: So kabugay sa Zakat, so kappowasa, so kapnaihadjji, so kapagbang, so kanjihad, goso salakaw san a pud ko manga bitikan o Islam.

Pira i kiyattay a kiyanggalbuka san o Nabi (ﷺ)?

Pinggalubuk iyan anan sa miyakasapolo ragon, na miyawafat so Nabi (ﷺ) naso Agama niyan na malalamba, ago giyangka-i a Agama niyan na da a kkato-on a mapiya aba niyan da nggonana-owa ko manga Omat iyan, nago da a kkato-on a marata aba niyan da pakipananggila-i ko manga Omat iyan.

Antona-onon i mapiya a pinggonana-o niyan sangkai a manga Omat iyan, nago antona-onon i marata a piyakipananggila-an iyan kiran?

Aya mapiya a pinggonana-o niyan sangka-i a pagtaw (*Ommah*) nasō *Tawheed* (paratiyaya sa kay-isaisa o Allah) na goso langowan a pukkababaya-an o Allah ago ikasoso-at Iyan.

Aya marata a piyakipananggila-an iyan nasō kapanakoto agoso langowan a di kabaya o Allah ago di Niyan ikasoso-at.

Ino ba si-i bo siyogo o Allah so Muhammad ko isa ka lokus a mapupunto antawa-a si-i dun ko kadandan o manga manosiya?

Siyogo sukaniyan o Allah si-i ko kadandan o manga manosiya, nago inipaliyogat Iyan ko manga manosiya agoso manga Jinn so kaonoti ranon.

Antona-ay dalil anan?

Aya dalil anan nasō kattaro o Allah:

﴿قُلْ يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِنِّي رَسُولُ اللَّهِ إِلَيْكُمْ جَمِيعًا﴾ سورة

الأعراف: ١٥٨

﴿وَإِذْ صَرَفْنَا إِلَيْكَ نَفَرًا مِّنَ الْجِنِّ يَسْتَمْعُونَ الْقُرْآنَ﴾ سورة

الأحقاف: ٢٩

"Ttaro-angka a: Hay manga manosiya na mata-an a sakun na Sogo o Allah si-i rukano langon." (Sorah 7: 158)

"Gowani a paka-agawn Ami ruka so salompok a manga Jinn, ka aniran mapamakinug so Qur'an."
(Sorah 46: 29)

Ino ba tiyarotop o Allah so Agama Islam si-i ko masa o Muhammad, antawa-a ba si-i ko oriyaniyan?

Oway, tiyarotop o Allah so Agama Islam si-i ko masa niyan, ka-an da a mapumbago ko Agama ko oriyaniyan.

Antona-ay dalil anan?

Aya dalil anan nasokattaro o Allah:

﴿اليوم أكملت لكم دينكم وأتممت عليكم نعمتي

ورضيت لكم الإسلام ديناً﴾ سورة المائدة: ٣

"Imanto na tiyarotop Akun rukano so Agama niyo, nago siyamporna Akun rukano so limo Akun nago inikaso-at Akun rukano so Islam a Agama."
(Sorah 5: 3)

Antona-ay dalil sa kiyawafat o Nabi (ﷺ) ?

Aya dalilon nasokattaro o Allah:

﴿إنك ميت وإنهم ميتون ثم إنكم يوم القيامة عند ربكم

تختصمون﴾ سورة الزمر: ٣٠-٣١

"Mata-an a suka (hay Muhammad) na kkatalingoma a kapatay, nago mata-an a siran na kkatalingoma a kapatay, na orianiyan na pusasukata kano sa hadapan o Kadnan iyo sa alongan a mawri." (Sorah 39: 30-31)

Ino ba kka-oyag so manga manosiya ko oriyon o kapatayran antawa-a kadi?

Oway, pagoyagun siran, aya dalilon naso kattaro o Allah:

﴿منها خلقناكم وفيها نعيدكم ومنها نخرجكم تارة أخرى﴾ سورة طه: ٥٥

"Inadun Ami sukano a ppo-on ko lopa sa ron Ami sukano bo ppakandoda, nago ron Ami sukano ppakambowata saroman ko masa a kakka-oyag iyo." (Sorah 20: 55)

Goso kattaro o Allah:

﴿والله أنبتكم من الأرض نباتا ثم يعيدكم فيها ويخرجكم إخراجا﴾ سورة نوح: ١٧-١٨

"So Allah na inadun kano niyan a ppo-on ko lopa, orianiyan na ppakandodun kano Niyanon, nago ppakambowatun kano Niyanon saroman ko masa a kakka-oyag iyo." (Sorah 71: 17-18)

Ino ba ppagitonga so manga galbuk o manga taw ago ba mbalasi ko oriyen o ka-oyag iran saroman antawa-a kadi?

Oway, ppagitongun so manga galbuk iran ago mbalasan, aya dalilon naso kattaro o Allah:

﴿ليجزى الذين أساءوا بما عملوا ويجزي الذين أحسنوا

بالحسن﴾ سورة النجم: ٣١

"So Allah na imbalas Iyan ko siranoto a miratarata so datar o pinggolawla iran, nago imbalas Iyan ko siranoto a mippiyapiya so pittamanan a mapiya a so Sorga." (Sorah 53: 31)

Antona-ay hokoman o taw a da niyan paratiyaya-a so kakka-oyag saroman?

Aya hokoman iyan na sukaniyan na kapir, aya dalilon naso kattaro o Allah:

﴿زعم الدين كفروا أن لن يبعثوا قل بلى وربي لتبعثن ثم

لتنبؤن بما عملتم وذلك على الله يسير﴾ سورة التغابن: ٧

"Aya tangkapon o da pamaratiyaya na di siran dun kka-oyag ko oriyen o kapatay, na ttaro-angka kiran a ibut ko Kadnan akun ka pagoyagun kano dun ko oriyen o kapatay, na orianiyan na ppakitokawan rukano so nganin a pinggolawla

niyo, sa giyanan na mikkaluholubod ko Allah."
(*Sorah 64: 7*)

Antona-ay sabap a inisogo o Allah ko manga Sogo?

Aya sabap a inisogo Iyan kiran na aniran mapanottol ko taw a piyaratiyaya niyan so Allah sa da a sakotowa Iya a bagi-an iyan so Sorga, nago aniran katapa-osi so taw a ippanakoto niyan so Allah, sa bagi-an iyan so siksa ko Naraka.

Antona-ay dalil anan?

Aya dalil anan naso kattaro o Allah:

﴿رسلا مبشرين ومنذرين لئلا يكون للناس على الله

حجة بعد الرسل﴾ سورة النساء: ١٦٥

"Siyogo Ami so manga Sogo a puppamanotolun iran so kasorga-an ago ipuppanapa-os iran so kanaraka-an, ka-an da a kkahaloy a da-awa o manga taw si-i ko Allah ko oriyen o manga Sogo." (*Sorah 4: 165*)

Antawa-ay paganay ko manga Sogo?

Aya paganay ko manga Sogo naso Noh (العليه).

Antona-ay dalil anan?

Aya dalil anan naso kattaro o Allah:

﴿إنا أوحينا إليك كما أوحينا إلى نوح والنبيين من

بعده﴾ سورة النساء: ١٦٣

"Mata-an a tiyoronan Ami suka sa Wahi (hay Muahmmad) sa datar o kiyatoroni Ami sa Wahi ko Noh agoso manga Nabi si-i ko oriyen iyan." (Sorah 4: 163)

Ino ba adun a miyasalbo a pagtaw a da sogo-i o Allah sa Sogo a makasogo kiran ko kasimba-a ko Allah a Isa-isa agoso kapananggila-i ko Tagowt?

Da a miyasalbo a pagtaw aba da sogo-i o Allah sa Sogo, aya dalilon naso kattaro o Allah:

﴿ولقد بعثنا في كل أمة رسولا أن اعبدوا الله واجتنبوا

الطاغوت﴾ سورة النحل: ٣٦

"Sabunar a siyogo Ami ko oman i pagtaw so Sogo, ka aniran masimba so Allah nago aniran kapananggila-i so Tagowt." (Sorah 16: 36)

Antona-onon i Tagowt?

Aya Tagowt na sukaniyan so nganin a minilupas o oripun ko ttamana iyan, a pud sa pussimba-an ago ppagonotan ago pupparatiyaya-an.

Pira i kadakul o manga Tagowt?

So manga Tagowt na madakul, sa aya olowan iran na lima:

1. So Iblis a pimorka-an o Allah.

2. So taw a sinimba na ikasoso-at iyan.

3. So taw a inipanolon iyan ko manga manosiya so kasimba-a sa ginawa niyan.

4. So taw a di-i niyan ttaro-on a ana katawi niyan ko migagaib.

5. So taw a inipangokom iyan (inindato iyan) so salakaw ko hokoman a initoron o Allah.

[Go sabunar a inisogo ruktano o Allah so kaongkiran tano ko Tagowt agoso kapananggila-i tano ron, nago inisogo Iyan ruktano so kabaloy tano a manga Muslim.]*

Antona-ay dalil anan?

Aya dalilon naso kattaro o Allah:

﴿لَا إِكْرَاهَ فِي الدِّينِ قَدْ تَبَيَّنَ الرُّشْدُ مِنَ الْغَيِّ فَمَنْ يَكْفُرْ
بِالطَّاعَاتِ وَيُؤْمِنْ بِاللَّهِ فَقَدْ اسْتَمْسَكَ بِالْعُرْوَةِ الْوُثْقَىٰ لَا

انفصام لها والله سميع عليم﴾ سورة البقرة: ٢٥٦

"Da a kapanugul ko Agama, sabunar a miyarinayag so toro-an si-i ko kadadag, na sataw a ongkirun iyan so Tagowt sa aya paratiyaya-an iyan naso Allah na sabunar a kiyakupitan iyan so

paratiyaya a mailot a da a ikkaboka iyan. So Allah na Puppakamug a Makakukunal." (Sorah 2: 256)

[Goso kattaro o Allah:

﴿وَلَقَدْ بَعَثْنَا فِي كُلِّ أُمَّةٍ رَسُولًا أَنِ اعْبُدُوا اللَّهَ وَاجْتَنِبُوا

الطَّاغُوتِ﴾ سورة النحل: ٣٦

"Sabunar a siyogo Ami ko oman i pagtaw so Sogo, ka aniran masimba so Allah nago aniran kapananggila-i so Tagowt." (Sorah 16: 36)

Goso kattaro o Allah:

﴿قُلْ يَا أَهْلَ الْكِتَابِ تَعَالَوْا إِلَى كَلِمَةٍ سَوَاءٍ بَيْنَنَا وَبَيْنَكُمْ

أَن لَّا نَعْبُدَ إِلَّا اللَّهَ وَلَا نُشْرِكَ بِهِ شَيْئًا وَلَا يَتَّخِذَ بَعْضُنَا بَعْضًا

أَرْبَابًا مِنْ دُونِ اللَّهِ فَإِن تَوَلَّوْا فَقُولُوا اشْهَدُوا بِأَنَّا مُسْلِمُونَ﴾

سورة آل عمران: ٦٤

"Ttaro-angka (Muhammad) a hay manga taw a tiyoronan sa Kitab, a si-i kano sangka-i a kattaro a bunar a ndatadatar tano ron, sa da a simba-an tano arowar ko Allah, nago di tano ippanakoto sa muluk bo, go di mbaloya o saba-ad ruktano so sabagi a pusimba-an iyan a salakaw ko Allah, sa amayka ba siran ttalikod na ttaro-a niyo a ssaksi-i niyo a sukami na manga Muslim (mimbayorantang kami ko Allah)]." (Sorah 3: 64)*

Go giyanan i ma-ana a: **“Da a pussimba-an a bunar arowar ko Allah”**, aya dalil iyan sa Hadis naso kattaro o Rasulullah (ﷺ):

(رأس الأمر الإسلام وعموده الصلاة وذروة منامه

الجهاد في سبيل الله)

"Aya onayan o sogo-an naso Islam na aya tomadung iyan naso sambayang na aya pondiyong iyan naso Jihad (kappurang sa lalan ko Allah)."

So Allah i lubi a Mata-o.

SO PAT A MANGA PASODAN

Ppangnin akun ko Allah a mala i limo a Kadnan o Arash a lubi a Mala, a siyapungka Niyan si-i sa donya nago si-i sa Alongan a mawri, nago baloyinka Niyan a ikakalimo si-i ko apiya anda ka matatago, nago baloyinka Niyan a pud ko manga taw a igira a kiyabugan na puppanalamat, na igira a tiniyoba na di-i sabar, na igira a miyadosa na puppamangni sa ma-ap, ka giyangkanan a tulo butad i nana-o ko kapagontong.

Tangkudangka sa ginawangka, pangninta a toro-ongka o Allah si-i ko kapananangoran, a mata-an a aya Hanifiyah a Agama o Ibrahim naso kasimba-angka ko Allah sa Sukaniyan bo sa tobohalosun kaon so paratiyaya, sa datar o kiyattaro-aon o Allah:

﴿وما خلقت الجن والإنس إلا ليعبدون﴾ سورة

الذاريات: ٥٦

"Da a ini-adun Akun ko manga Jinn agoso manga manosiya arowar sa anako iran masimba."

(Sorah : 56)³

³ Pittaro i Ibn Kathir si-i ko Tafsir iyan: Aya ma-ana niyan na inadun Akun siran ka isogo Akun kiran a kasimba-a iran

Sa kagiya kiyatokawanka a so Allah na inadunka Niyan ka anka masimba, na takikangka sa ginawangka a mata-an a so simba na di kkabuttowan sa simba odi niyan mipurakus so *Tawheed* (so paratiyaya sa da a titto a simba-an arowar ko Allah), sa datar o sambayang a di kkabuttowan sa sambayang odi niyan mipurakus so abdas, na anday kapakasold o kapanakoto si-i ko simba na miya-antiyor, sa datar o kada' a abdas (Hadas) igira a miya-adun ko kastosoti (ka-aabdas)⁴.

Kagiya kiyatokawanka a so kapanakoto na igira a minisumbor ko simba na pukka-antiyor iyan ago pukka-ilang iyan so galbuk, nago miyabaloy angkoto a taw a di-i manakoto a pud ko manga taw a kakal ko Naraka, na miyakunalka a aya taralbi

Rakun, sa kunaoba Ako nisisita sangkoto a simba iran. Aya tig akunon na: Da a sangka-an sa giyangka-i a Donya na inadun sa aya butad iyan na mapaparoron a inggolalan so simba ago riparado ron, sa tiyago kiran o Allah so manga akal nago tiyago Iyan kiran so manga anggawta a mipapayag ago misosolun, na goso salakaw san a inibutad Iyan a pagiyasa. (*Initompokon i Shaikh Muhammad Monir Ad-Dimashqi*).

⁴ Datar o Venegar igira a minisumbor ko gola a tunub, odina datar o bisa igira a miyakasold ko lawas. Lomindong tano ko Allah si-i ko mipantag san. (*Initompokon i Shaikh Muhammad Monir Ad-Dimashqi*).

ruka naso katokawingkaon, ka dikalokalo o pakalidasakaon o Allah sangka-i a pokut, a giyanan so kipanakoton ko Allah, a aya kattaro-on o Allah na:

﴿إِنَّ اللَّهَ لَا يَغْفِرُ أَنْ يُشْرَكَ بِهِ وَيَغْفِرُ مَا دُونَ ذَلِكَ لِمَنْ

يَشَاءُ﴾ سورة النساء: ١١٦

"Mata-an a so Allah na di Niyan puma-apun so kipanakotonon, ogaid na puma-apun Iyan so makaliyo san, si-i ko taw a kabaya Iyan so kama-api Niyanon." (Sorah 4: 116)

Sa aya kakkakunalangkaon na nggolalan sa katokawingka sangka-i a pat a manga tomadung a inaloy o Allah si-i ko Kitab Iyan.

SO PAGANAY A PASODAN

So kakunalangka sa so manga kapir a inittidawa o Rasulullah (ﷺ) na pangingimbunarun iran a so Allah na Sukaniyan i Miyangadun, a puppamugay sa riski, a di-i nggiragiray, na da iran oto misold ko Islam [Aya ma-ana na o giyabo a kiyapangimbunar iran na di iran oto kkisold ko Islam, inontabo o omanun iranon a paratiyaya-an iran a ayabo a pusimba-an iran naso Allah.]* Aya dalil anan naso kattaro o Allah:

﴿قُلْ مَنْ يَرْزُقُكُمْ مِنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ أَمَّنْ يَمْلِكُ السَّمْعَ
وَالْأَبْصَارَ وَمَنْ يُخْرِجُ الْحَيَّ مِنَ الْمَيِّتِ وَيُخْرِجُ الْمَيِّتَ مِنَ الْحَيِّ
وَمَنْ يَدْبُرُ الْأَمْرَ فَيَسْئَلُونَكَ اللَّهُ فَقُلْ أَفَلَا تَتَّقُونَ﴾ سورة يونس: ٣١

"Ttaro-angka kiran a antawa-ay puriski rukano sa ppo-on ko langit agoso lopa? Antawa-ay miyadun ko kapuppakanug agoso kapuppaka-ilay a ayaon makapapa-ar? nago antawa-ay makapapa-ar ko kaoyagoyag agoso kapatay sa ppagadumun Iyan so oyagoyag a ppo-on sa ma-atay⁵, naso ma-atay na ppo-on sa oyagoyag, nago antawa-ay di-i nggiragiray ko pukka-olawla? ka disadidun ka ttaro-on iran a so Allah, na ttaro-angka kiran aba niyo di kkalukun so Allah?"
(*Sorah 10: 31*)

SO IKADOWA A PASODAN

Mata-an a so manga Moshrik na di-iran di-i ttaro-on a da a ipuppanongganoy ami ko manga Awliya arowar sa angkami ran mapakarani ago angkami ran masapa-at si-i ko Allah.

⁵ Ibarat o papanok a ppo-on sa orak agoso mangunguto a ppo-on sa owd, miya-aloy anan si-i ko Tafsir i Abdul Rahman al-Sa'di. (*So mindiyorobasa*).

Aya dalil sa so kapuppanongganoya ko manga Awliya, sa aya antapon naso kapakarani ko Allah na kapanakoto, naso kattaro o Allah:

﴿والذين اتخذوا من دونه أولياء ما نعبدهم إلا ليقربونا إلى الله زلفى إن الله يحكم بينهم في ما هم فيه يختلفون إن الله لا يهدي من هو كاذب كفار﴾ سورة الزمر: ٣

"So siranoto a biyaloy ran so salakaw ko Allah a manga dokapila [na aya kabasa iran] na da a di-ami kiran di-i kasoa-soata arowar sa angkami ran mapakarani si-i ko Allah, mata-an a sodun so Allah i kkokom kiran ko nganin a pukkasawalan kiran, mata-an a so Allah na di niyan punggonana-on so taw a bokkag a tonganay a mo-ongkir." (Sorah 39: 3)

Aya dalil o kapangampit [ma-ana so kapuppanongganoya ko manga Awliya agoso kappagampita kiran ko Allah sa katarima o manga singanin agoso kada' o manga rurugun agoso kapumbaloya kiran a ppagampitun, na pud sa kapauakoto]* naso kattaro o Allah:

﴿ويعبدون من دون الله مالا يضرهم ولا ينفعهم ويقولون هؤلاء شفعاؤنا عند الله قل أتنبئون الله بما لا ينفعهم في

السموات ولا في الأرض سبحانه وتعالى عما يشركون ﴿ سورة

يونس: ١٨

"Go pusimba-an iran so salakaw ko Allah a di kiran ppakamorala ago di kiran ppakanggay a gona, sa aya di-iran di-i ttaro-on na giyangka-i a manga sai na ppagampitun ami siran si-i ko Allah, ttaro-angka kiran a opama na ppanotolun iyo ko Allah so di Niyan katawan a mapapadalum ko langit agoso lopa? Miyasoti-soti so Allah si-i ko nganin a ipussakoto ron o manga Moshrik." (Sorah 10: 18)

So kapamangni sa sapa-at na dow a soso:
Sapa-at a di mapunggolawla, ago Sapa-at a mapunggolawla.

1. Aya Sapa-at a di mapunggolawla (di kkatoman), naso Sapa-at a si-i di-i pamangniya ko salakaw ko Allah, a giyangkoto a sai na da a ppakagagaon arowar ko Allah, aya dalil anan naso kattaro o Allah:

﴿يا أيها الذين آمنوا أنفقوا مما رزقناكم من قبل أن يأتي يوم لا بيع فيه ولا خلة ولا شفاعة والكافرون هم الظالمون﴾

سورة البقرة: ٢٥٤

"Hay sukano a miyamaratiyaya na nggastowa niyo so pud ko iniriski Ami rukano si-i ko kabaya o

Allah ko ona-an o dapun kapakatalingoma o gawi-i a da aba-on kappiyansa-i nago diron ppakanggay a gona so kanggiginawa-i agoso kapanapa-at inontabo o idin o Allah. So manga kapir na siran i manga palalalim." (Sorah 2: 254)⁶

⁶ Pittaro i Ibn Kathir si-i ko kiya osaya niyan sangka-i a ayat a: Ipusogo o Allah ko manga oripun Iyan a kanggastowa iran ko pud a iniriski Niyan kiran si-i ko kabaya o Allah a giyoto i lalan ko mapiya, ka aniran mabaloy a butus so balas iyan si-i ko Allah, sa pamakotiran anan sangka-i a kibabatog ko donya ko dapun kapakatalingoma o Alongan a Qiyamah a da aba-on kapiyansa-i ago diron ppakanggay a gona so kanggiginawa-i agoso kapanapa-at. Aya ma-ana niyan na diron mapuppasa o taw a ginawa niyan, nago di niyan kappiyansa a tamok sa apiya pun puno-on iyan a bolawan so donya a mitalingoma niyan ro-o, nago diron ppakanggay a gona so kiningginawa-in iyan si-i ko isa a taw agoso katotonganayi niyanon, sa datar o kiyattaro-aon o Allah:

﴿فَإِذَا نَفَخَ فِي الصُّورِ فَلَا أَنْسَابَ بَيْنَهُمْ يَوْمَئِذٍ وَلَا يَتَسَاءَلُونَ﴾

"Anday ka-iyopa ko sanggakala na dadun a kattotonganaya, nago didun makappamagamada so manga taw."

Go da a kapanapa-at, aya ma-ana niyan na di kiran ppakanggay a gona so kappanapa-at o manga taw a makappanapa-at. Goso kattaro o Allah:

﴿وَالْكَافِرُونَ هُمُ الظَّالِمُونَ﴾

2. Aya Sapa-at a mapunggolawla, naso si-i di-i pamangniya ko Allah. So makappanapa-at na imbugay ron o Allah a munang so kapakappanapa-at iyan, sa aya kkasapa-at iyan naso taw a miyaso-aton so Allah ko kattaro iyan agoso galbuk iyan ko oriyon o kapaka-idin o Allah. [Sa giyangka-i a lagida-i a Sapa-at na da a kappangniyanon arowar ko Allah sa Sukaniyan bo, kagiya mata-an a so Allah na Sukaniyan bo i makamimilik ko Sapa-at, na sataw a pangnin iyan si-i ko salakaw ko Allah na sabunar a miyakapanakoto, nago miyakanggolawla sa soranga o pangni niyan, ago ppakarun si-i ko kakkaparoliya niyanon, ka kagiya so Allah na da a ikkaso-at iyan arowar sa Sukaniyan bo i ppamangniyan nago da a pagidinan Iyan sa kapanapa-at arowar ko manga taw a sobo so Allah i pusimba-an iran ago puppamangniyan iran.]* sa datar o kiyattaro-aon o Allah:

"So manga kapir na siran i manga palalalim." aya ma-ana na dapun a lalim a lawan sa kalalalim o taw a miputo-ona iyan so Allah a sukaniyan na kapir.

Go sabunar a piyanottol i Ibn Abi Hatim a miyakapo-on ki Atta' Ibn Dinar a mata-an a pittaro iyan a: So langowan o bantogan na ruk o Allah (al-Hamdo Liiiah), ka aya pittaro iyan na: *"So manga kapir na siran i manga palalalim."* sa da Niyan ttaro-a i "so manga palalalim na manga kapir". So Allah i lubi a mata-o. (*Initompokona-i i Shaikh Muhammad Monir ad-Dimashqi.*)

﴿من ذا الذي يشفع عنده إلا بإذنه﴾ سورة البقرة: ٢٥٥

"Da a makappanapa-at si-i ko Allah arowar sa pagidinan Iyan." (Sorah 2: 255)⁷

Go pittaro Iyan:

﴿ولا يشفعون إلا لمن ارتضى﴾ سورة الأنبياء: ٢٨

"Da a kkasapa-at iran arowar si-i ko taw a miyaso-aton so Allah." (Sorah 21: 28)

Goso kattaro Iyan:

﴿قل لله الشفاعة جميعا﴾ سورة الزمر: ٤٤

⁷Aya ma-ana na di tugowi o taw iba adun a ppakasapa-aton a isa a taw si-i ko Allah inontabo o kaidini o Allah sa kakkasapa-ata niyanon, sa nggolalan sa kahanda o Allah agoso kabarakat Iyan, sa datar o kiya-aloy niyan si-i sa Hadis. Pittaro o Rasulullah (ﷺ) a: "Ppakasong ako si-i ko kabbaba-an o 'Arash na ppakasojod ako si-i ko Allah, na makasosojod ako dun taman si-i ko diyangka a kabaya o Allah a kapakasosojod akun, orianiyangka na ana puttaro a: Bangonangka dun a olongka na ttaro-angka i anginka ka mappamakinug dun, na panapa-atka ka makappanapa-atka dun. Pittaro o Rasulullah (ﷺ) a: Pakindidiyangka rakun dun so kadakul iyan na pakasoldunko siran ko Sorga." So Allah i lubi a Mata-o. (Initompokona-i i Shaikh Muhammad Monir Ad-Dimashqi)

"Titaro-angka a so Allah i kkikapa-ar langon ko kapanapa-at." (Surah 39: 44)

SO IKATULO A PASODAN

Mata-an a so Nabi (ﷺ) na miyapayag si-i ko manga taw a mbidabida a pusimba-an iran, pud kiran so aya pusimba-an iyan na manga Malaikat, go pud kiran so aya pusimba-an iyan naso manga Nabi agoso manga Salih (manga ala i paratiyaya), go pud kiran so aya pusimba-an iyan naso manga kayo agoso manga ator, go pud kiran so aya pusimba-an iyan naso alongan agoso olan, sa miyakittidawa kiran so Rasulullah (ﷺ) sa da niyan siran pakambidabida-a, aya dalilon naso kattaro o Allah:

﴿وَقَاتِلُوهُمْ حَتَّى لَا تَكُونَ فِتْنَةً وَيَكُونَ الدِّينُ كَلِمَةً تَلَّهَا﴾

سورة الأنفال: ٣٩

"Pakittidawa ka kiran sa taman sa mada so kapanakoto (Fitna) na mabaloy so kapusimba-a ko Allah a aya bo Agama." (Sorah 8: 39)

Aya dalil ko alongan agoso olan [Aya ma-ana naso dalil sa mata-an a so kapusimba-a ko alongan agoso olan agoso langowan a bito-on, na goso kapangingimbunara sa adun a rarad iran ago adun a ki-isop iran si-i ko pukka-olawla sangka-i a donya, na kapanakoto]* naso kattaro o Allah:

﴿ومن آياته الليل والنهار والشمس والقمر لا تسجدوا
للشمس ولا للقمر واسجدوا لله الذي خلقهن إن كنتم إياه
تعبدون﴾ سورة فصلت: ٣٧

"Go pud ko manga tanda iyan so kagagawi-i agoso kadawndaw, goso alongan agoso olan, sa di niyo simba-a so alongan agoso olan sa aya simba-a niyo naso Allah a miyadun kiran, amayka Sukaniyan i pusoa-soatun iyo." (Srah 41: 37)

Go aya dalil ko manga Malaikat [Aya ma-ana naso dalil sa so kapusimba-a ko manga Malaikat na kapanakoto]* naso kattaro o Allah:

﴿ولا يأمركم أن تتخذوا الملائكة والنبيين أربابا﴾ سورة

آل عمران: ٨٠

"Di Niyan rukano issogo so kabaloya niyo ko manga Malaikat agoso manga Nabi a manga katohanan." (Sorah 3: 80)⁸

* Pittaro i Ibn Kathir si-i ko kiya-osaya niyan sangka-i a ayat a: Aya ma-ana niyan na di Niyan rukano issogo so kasimba-a si-i ko salakaw ko Allah, mlagid o Nabi antawa-a ka Malaikat, arati issogo iyan rukano so kakakapir ko oriyon o kiyabaloy niyo a manga Muslim. Sa da a punggolawla san arowar ko taw a aya ipuppanolon iyan naso kasimba-a si-i ko

Aya dalil ko manga Nabi [Aya ma-ana naso dalil sa so kapussimba-a ko manga Nabi agoso kapuppangangarapan kiran na kapanakoto]* naso kattaro o Allah:

﴿وإذ قال الله يا عيسى بن مريم أنت قلت للناس اتخذوني وأمي إلهين من دون الله قال سبحانك ما يكون لي أن أقول ما ليس لي بحق إن كنت قلته فقد علمته تعلم ما في نفسي ولا أعلم ما في نفسك إنك أنت علام الغيوب﴾ سورة

المائدة: ١١٦

"Amayka ttaro-on o Allah a: Hay Esa a wata o Maryam, ba suka i mittaro ko manga taw a baloyako niyo agoso ina akun a dow a

salakaw ko Allah, na sataw a aya ipuppanolon iyan naso kasimba-a si-i ko salakaw ko Allah, na sabunar a miyakapanolon sa kakakapiri, naso manga Nabi na aya ipuppanolon iran naso paratiyaya (Iman), a giyanan so kasimba-a ko Allah a Isa-isa a da a sakotowa Iyan, sa datar o kiyattaro-aon o Allah:

﴿وما أرسلنا من قبلك من رسول إلا نوحي إليه أنه لا إله إلا أنا فاعبدون﴾
"Da a siyogo Ami a Sogo si-i ko -ona-anka, aba-on da sogo-on a mata-an a da a pussimba-an a bunar arowar Rakun (Allah) sa Sakun i simba-a niyo."

So kattaro o Allah a: (أرباباً) na aya ma-ana niyan na manga Katohanan a salakaw ko Allah. So Allah i lubi a Mata-o.

pusimba-an a salakaw ko Allah? na ttaro-on o Esa a: Miyasoti-sotika hay Allah, dirakun kkatpatot iba akun ttaro-a so da a kabunar akunon, opamaka miyattaro akun na sabunar a katawanka, ka katawanka so sisi-i ko ginawako, na di akun katawan so sisi-i ko ginawangka. Mata-an a Suka i lubi a Makakukunal ko migagaib." (Sorah 5: 116)

Aya dalil ko manga Salih [Aya ma-ana na dalil sa so kapusimba-a ko manga Awliya agoso manga Salih, sa nggolalan ko kapuppangangarapan kiran agoso kapuppamangni kiran sa tabang agoso kapuppanongganoya kiran na kapanakoto]* naso kattaro o Allah:

﴿أولئك الذين يدعون يبتغون إلى ربهم الوسيلة أيهم

أقرب ويرجون رحمته ويخافون عذابه﴾ سورة الإسراء: ٥٧

"Giyangkanan a manga Malaikat ago manga Nabi agoso salakaw kiran a puppangangarapanan iran sa kapakaraniran ko Allah, na siran mambo na diran di-i sokatun a kapakaraniran ko Kadnan iran nago masingayo iran so limo Iyan nago ipukkaluk iran so siksa Iyan." (Sorah 17: 57)⁹

⁹ Piyanottol i Bukhari a miyakapo-on ki Abdullah, so mipantag ko kattaro o Allah: (أولئك الذين) "Giyangkanan a

Aya dalil ko manga kayo agoso manga ator [Aya ma-ana naso dalil sa so kapuppamangni sa kabarakat ko manga kayo agoso manga ator, goso manga kobor o manga Awliya, na goso diron di-i kassasamaya-i goso kapuraga-i ron, sa araparap sa kaparoli o singanin agoso kada' o manga rurugun, na goso diron di-i kapagamal sa pantag sa kapakaparoli sa kabarakat, na goso kapuppangangarapan sa kabarakat si-i ko manga runding angkoto a manga kobor agoso manga botta iyan, na kapanakoto]* naso kattaro o Allah:

﴿أَفَرَأَيْتُمُ اللَّاتَ وَالْعِزَّىٰ وَمَنَاةَ الثَّالِثَةَ الْأُخْرَىٰ﴾ سورة

النجم: ١٩

manga katohanan ..." na ayakon a sabap iyan na adun a manga Jinn a pusimba-an o saba-ad a manga taw, na miyagislam angkoto a manga Jinn.... Go miyakapo-on ki Ibn Mas-owd a pittaro iyan a: Giyangka-i a ayat na initoron si-i ko sabagi ko manga arab a adun a pusimba-an iran a manga Jinn na miyagislam angkoto a manga Jinn, na di katawan angkoto a manga taw a pusimba kiran angkoto a kiyapagislam iran, na initoron angka-i a ayat. (Initompokona-i i Shaikh Muhammad Monir ad-Dimashqi).

"Miya-ilay niyo so miyambutad o Lat agoso Ozza agoso Manat a ikatulo a barahala?" (Sorah 53: 19)¹⁰

¹⁰ Pittaro o Allah angka-i a ayat, ka inika-olug ko manga Moshrik si-i ko kapusimba-a iran ko manga barahala agoso manga sakotowa o Allah, na goso diranon di-i kambabalayi sa ipurimbang iran si-i sa Ka'bah a so biyangan o Ibrahim. Giyangkoto a Lat na mala a ator a mapoti a o-okiran ago mbabalayan, a si-i matatago sa Taif a adun a ikokokoson ago adun a manga taw a somasakodo ron, go adun a lamalama niyan si-i ko mlilibuta-on, sa tanto a pumamasla-an o manga taga-Taif, -siran so mbawata-an o Tha'qif agoso manga taw a mo-onot kiran, sa di-iran di-i ipagandisan si-i ko salakaw kiran a manga arab a liyoko manga Qoraish. So Ozza na kayo a mbabalayan ago lilibtun a manga korma, a si-i matatago sa pagulutan a Makkah ago giya Taif, naso manga Qoraish na di-iran di-i sulasula-an, griyoto i sabap a so Abo Sofiyan na si-i ko kiyattidawa sa Ohod na pittaro iyan a: Adun a Tohan ami a Ozza na da a Ozza niyo, na pittaro o Rasulullah (ﷺ) si-i ko manga Sahaba niyan a ttaro-a niyo kiran a: *"So Allah i Kadnan ami na da a Kadnan iyo."* So Manat na si-i matatago sa Moshallal, sangkoto a pantar a darpa si-i sa pagulutan a Makkah ago giya Madinah, naso mbawata-an o Khoza'ah agoso Awos agoso Khazraj, na si-i ko masa a Jahiliyah (da siran pun pagislam) na di-iran di-i sulasula-an, nago ron siran di-i salingganata igira a munayik siran (song siran sa Ka'bah) na inisogo o Nabi (ﷺ) si-i ko saba-ad ko manga Sahaba a kaguba-a iranon, na siyogo iyan so Khalid Ibn Walid si-i ko Ozza, na bininasa niyan a rakus

Si-i sa Hadis na piyanottol i Abi Waqid al-Laythi - Miyaso-aton so Allah - a pittaro iyan a: "*Somiyong kami sa Honayin a pud ami so Nabi (ﷺ) a sukami na gopun kami miyawa ko kakakapiri, na*

a di-i niyan ttaro-on a: Hay Ozza na diko sukadun pusulasula-an ka mata-an a miya-ilay akun a piyakadapanaska o Allah.

Go siyogo iyan so Mogirah Ibn So'bah agoso Abo Sofiyon Ibn Harb si-i ko Lat, na bininasa iran, sa pimbalayan iran sa Masjid so darpa iyan si-i sa Taif, nago siyogo o Rasulullah (ﷺ) so Abo Sofiyon Ibn Harb si-i ko **Manat** na bininasa niyan, go di-i mattaro a aya mininasaon naso Ali Ibn Abi Talib.

So Nabi (ﷺ) na minitalingoma niyan so Agama a ontol na goso katobohalosa ko kapanono-atan si-i ko titto a pusoa-soatun a so Allah, na goso kapakada-a ko langowan a parangay a piyakasingay, na goso langowan taman a kasusumboran sa kapanakoto, sa giyanan i inokitan o manga Sahaba niyan a piyangababantogan agoso manga Tabi-in a piyangadadayo-an (siran so miyamaratiyaya a miyakasalono ko manga Sahaba) si-i ko kiya-ipos o Rasulullah (ﷺ), sa taman sa miyakatalingoma so masa a miyakakumbota so marata agoso mapiya, nago minippa-apaar o Shaitan agoso manga taw a komakamal ko ribat so pamikiran o kadakulan ko manga Muslim, sa kiyamal iran saroman so kasimba sa manga barahala, batabolabaw ron sangka-i a masa tano a kapapantagan, a masa a miyangontubing so kada' a pulung, ka sabunar a domiyayamang so ringasa, naso manga Ulama na basiran dun gugunuk inontabo sa inikalimo-on o Allah. (*Initompokona-i i Shaikh Muhammad Monir ad-Dimashqi*)

adun a babaloyin o manga Moshrik a kayo a puppagamalan iran ago ipusambir iranon so manga goma-an iran, ka araparap iran sa kapakaparoli ranon sa kabarakat, a pumbuttowan iran sa "Zat Anwat" na siyagadan ami angkoto a kayo, na pittaro ami ko Rasulullah (ﷺ) a bugi kamingka mambo sa kayo a baloyin ami a puppagamalan ami ago pusambiran ami sa manga goma-an a datar o ruk iran, na miyakagiraw so Rasulullah (ﷺ) a: "Allaho Akbar" mata-an a giyanan dun so di-i kassinagadan a so lalan o kkaona na dalugun o kka-ori. Ibut ko Allah a ttatandingan ko ginawako, ka miyattaro iyo so datar o pittaro o Bano Israel (manga Yahodi) si-i ko Musa a: "Bugi kamingka sa pusimba-an a datar o pusimba-an iran, na pittaro o Musa a ppamli-ingkano dun ko manga taw a da a manga siyabot iyan." na disadidun a tig o Rasulullah (ﷺ) ka songkadun iyo dun so manga olawla o manga taw a miya-onaan iyo, ma-ana so manga Kristiyan agoso manga Yahodi).¹¹ Piyanottol i at-Tirmizi.

¹¹ Giyangka-i a Hadis na piyanottol i at-Tirmizi ago binar iyan. Giyangkoto a kattaro iyan a (حدباء عهد بکفر) na aya ma-ana niyan na babago kami pun miyawa ko kakakapiri ago babago kami pun somiyold ko Agama Islam, na dapun

SO IKAPAT A PASODAN

Mata-an a so manga Moshrik sangka-i a masa tano na mitataralo i kapanakoto adiso miyanga o-ona, sabap sa so miyanga o-ona na puppanakoto siran si-i ko masa a kapakadadaya iran, na igira a miyakandamar siran na puppananangoran siran ko Allah, naso manga Moshrik sangka-i a masa tano na lalayon dun so di-iran di-i kapanakoto si-i ko kapakadadaya iran agoso kapakandadamar iran, aya dalil anan naso kattaro o Allah:

﴿فَإِذَا رَكبُوا فِي الْفَلَكِ دَعُوا اللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ فَلَمَّا

نَجَّاهُمْ إِلَى الْبَرِّ إِذَا هُمْ يُشْرِكُونَ﴾ سورة العنكبوت: ٦٥

kambat ko manga poso iran so Islam. Go giyangkoto a kattaro iyan a (يَنُوطُونَ) na aya ma-ana niyan na ipusambir iranon so manga goma-an iran, ka araparap iran sa kapakaparoli ron sa kabarakat nago sulasula iranon. Go giyangkoto a kattaro iyan a (ذات أنواط) na aya ma-ana niyan na sasayoda, sa aya kata-o iranon na giyangkoto a lagid oto a galbuk na ba pukkababaya-i o Allah, sa aya pipikirun iranon na di-iran di-i ippapakarani si-i ko Allah, ka mawatan sa di patot iba aya mapipikir iranon na ipusopak iran ko Nabi (ﷺ). So sabagi sangka-i a Hadis a rakus o osayan iyan na miya-aloy si-i ko Kitab a Tawheed na batiya-angkaon ka kkato-onkaon so ippakapiya a ginawangka. So Allah i lubi a Mata-o. (*Initompokon i Shaikh Muhammad Monir ad-Dimashqi*)

"Igira a miyakada siran sa kapal (a inikaluk iran so kalud) na mamangni siran ko Allah sa tobohalosun iranon so paratiyaya, na igira a miyapaka-apas Iyan siran sa gilopa na ipuppanakoto iran puman." (Sorah 29: 65)

[Giyoto i sabap a puka-ilay tano so kadakulan ko manga taw a pusimba-an iran so manga Awliya agoso manga kobor o manga ala a Ulama (المشايخ) agoso manga Sadah (السادة), na tolabos dun a kapanakoto, sapab ko kapuppanongganoya iran kiran ago kapuppamangniran kiran sa tabang ko masa a kapakadadaya iran agoso masa a kapakandadamar iran, ba-anda pun so saba-ad kiran na pukkilalo a kapuppanakoto niyan igira a minilabaw a kapakandadarasag iyan, sa kunaoba datar o miyanga o-ona a manga Moshrik a siran na ipuppanakoto iran so Allah si-i ko masa a kapakadadaya iran ago kapipiya a ginawa iran, na igira a masa a makandadarasag siran na tobohalosun iran so kapangangarapan agoso kapurondarondan si-i ko Allah, sa datar o kiya-aloyaon o Qur'an, naso manga taw a di-i manakoto sangka-i a masa tano na tatap dun so di-iran di-i kapanakoto si-i ko masa a kapakadadaya iran agoso kapakandadamar iran.

Puppanongganoyin iran so manga Awliya ago puppamangni siranon sa tabang si-i ko apiya antona-a a masa. Sa da a gu-us ago da a pa-ar arowar sa ppo-on ko Allah a lubi a Maporo ago Mala. So Allah i puttaro ko ontol ago Sukaniyan i punggonana-o ko titto a lalan.

Pittaro o Allah:

﴿قُلْ أَفَرَأَيْتُمْ مَا تَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ إِنْ أَرَادَنِيَ اللَّهُ بِضُرٍّ هَلْ هُنَّ كَاشِفَاتُ ضُرِّهِ أَوْ أَرَادَنِي بِرَحْمَةٍ هَلْ هُنَّ مُمْسِكَاتُ رَحْمَتِهِ قُلْ حَسْبِيَ اللَّهُ عَلَيْهِ يَتَوَكَّلُ الْمُتَوَكِّلُونَ﴾ سورة الزمر: ٣٨

"Ttaro-angka kiran a antona-ay arangan iyo ko puppanongganoyin iyo a salakaw ko Allah, amayka kabaya o Allah a misogat rakun so morala, ino kkarun iran so morala a ittomparak Iyan rakun? Odina kabaya Iyan a maparoli akun so limo, ino kkarun iran a di makabolos so limo Iyan rakun? Ttaro-angka a kiyasana-an akun dun so Allah a aya rakun Ma-angkos, a Sukaniyan i di-i ttawakalan o manga taw a puttawakalon." (Sorah 39: 38)

Go pittaro Iyan:

﴿أَمِنْ يَجِيبُ الْمُضْطَرَّ إِذَا دَعَاهُ وَيَكْشِفُ السُّوءَ وَيَجْعَلُكُمْ خُلَفَاءَ الْأَرْضِ أُوْلَئِكَ مَعَ اللَّهِ قَلِيلًا مَا تَذَكَّرُونَ﴾ سورة النمل: ٦٢

"Ba so kasimba-a ko nganin a ipusakoto niyo ko Allah na aya ttomo adiso kasimba-a ko Allah a puttarima ko pangni o kasisikotan igira a miyangni Ron ago puppakada-an Iyan so marugun, ago biyaloy kano Niyan a di-i makattataliwana ko lopa? Ba adun pun a Kadnan a pud o Allah a ppakagaga san? Maito a kapukkowa niyo sa nda-o ko manga tanda o Allah." (Sorah 27: 62)

Go pittaro o Allah:

﴿والذين تدعون من دونه ما يملكون من قطمير إن تدعوهم لا يسمعون دعاءكم ولو سمعوا ما استجابوا لكم ويوم القيامة يكفرون بشرككم ولا ينبتك مثل خبير﴾ سورة فاطر:

١٤-١٣

"So manga sai a puppanongganoyin iyo a salakaw ko Allah, na da a kapa-ar iran a isan bo o ddadanglisun, igira a puppamangni kano kiran na di iran kkanug so pangni niyo, na apiya pun manug iran na di iran rukano kkibugay so pangni niyo, na si-i sa Alongan a Qiyamah na pagongkirun iran so kipusakoton iyo kiran ko Allah. Da aba ruka si-i ppamanottol aba issan o Allah a Makasususub." (Sorah 35: 13-14)

Go pittaro Iyan:

﴿ومن أضل ممن يدعو من دون الله من لا يستجيب له إلى يوم القيامة وهم عن دعائهم غافلون. وإذا حشر الناس كانوا لهم أعداء وكانوا بعبادتهم كافرين﴾ سورة الأحقاف: ٥-٦

"Dapun a lawan sa kadadadag o taw a puppangangarapan ko salakaw ko Allah, a da aba niyanon kkibugay a muluk bo si-i sa donya na taman sa Alongan a mawri, go siranoto [a manga katohanan iran] na da a pupulung iran ko kapuppangangarapan iran kiran, sa amayka malimod so manga taw ko masa a kakka-oyag saroman, na giyangkoto a manga katohanan iran na kkabaloy a manga rido-ayran, nago pagongkirun iran angkoto a kapusimba-a iran kiran." (Sorah 46: 5-6)

So Allah i pumbugay sa tabang sa kapukkaparoli o antap, go Sukaniyan i pumbugay sa toro-an si-i ko lalan a matitto. Da a gu-us nago da a pa-ar arowar sa ppo-on ko Allah.]*

*) Puda-i sa inipagomanon o miya-ona a miyakalangkap ko paka-asal iyan a Arabik a si Abdul Ra-owf al-Milibari.

SO KUPIT O MANGA SALAF AS-SALIH

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Mata-an a sakun na paparatiyaya-an akun a so Allah na Kadnan a Isa-isa, da a pusimba-an a bunar arowar Rukaniyan, Tarambisa a aya di-i kappanonan sa kaparoli o langowan a singanin, a da mbawata ago da mbawata-an, da a saginda Niyan a isabo, go mata-an a da a kkapatot si-i ko salakaw Ron ko apiya antona-a a simba, go sataw a paka-antapun iyan ko salakaw Ron (Allah) so apiya antona-a a simba na sabunar a Sukaniyan na Moshrik ago Kafir.

So simba na ingaran a mararangkom iyan so langowan a sai a pukkababaya-an o Allah ago ikasoso-at Iyan, a pud ko manga kattaro ago manga galbuk, lagid o lima rokon a Islam, so kapangni ago kapangangarapan, goso kaluk, so kattawakal, so babaya ko limo o Allah agoso pangandam ko siksa Iyan, goso kapamangni sa ogop, kapamangni sa tabang, kasombali, kassamaya, goso salakaw san a pud ko manga simba, go mata-an a so Allah na ipusipaton so langowan a inisipat Iyan sa ginawa

Niyan, nago ippagingaranon so langowan a ini-ingaran Iyan sa ginawa Niyan, na goso inisipaton ago ini-ingaranon o Rasulullah (ﷺ) a pud ko manga Ingaran a manga pipiya ago manga Sipat a maporo, sa sodun so titto a ma-ana niyan, sa kunaoba Majaz (ma-ana kunaoba matag kkapakay a ipuma-anaon angkoto a ma-ana a inaloy, ka giyoto dun i titto a ma-ana niyan).

Pud sa Sipat Iyan so kapakappapantaw Niyan ko 'Arash Iyan, sa aya ma-ana niyan na mipapantaw ron sa sodun so ginawa Niyan, sa di kkiropa so bontal Iyan, go da a kkasaginda-an Iyan ago da a kkaibaratan Iyan, sa datar o kiyattaro-aon o Allah:

﴿الرحمن على العرش استوى﴾

"So Allah a Makalimo-on na makappapantaw ko 'Arash."

Go mata-an a Sukaniyan na di-i makattaro sa kattaro, a giyangkoto a kattaro Iyan na miya-onaona a kattaro, a pukkababago-bago a manga sari-at, sa datar o kini-alatnon ppo-on ko miyanga o-ona a Ulama (Salaf as-Salih) a di-iran di-i ttaro-on a so Allah na tatap dun a di-i makattaro, go makaputtaro igira a kkabaya ttaro, go pud ko kattaro Iyan so Qur'an, a sari-at a initoron ko Muhammad (ﷺ) ka aniyani di-i miso-asoat ko Allah

nago an mabaloy a Mo'jizat iyan, giyangkanan a sari-at na miyanug iyan ko Jibreel (جبرئيل) a ppo-on ko Allah sa dadun aba niyan kiyattitayanan a pud, sa initoron o Jibreel ko Muhammad (ﷺ) sa sodun so pisatimanan a batang iyan agoso ma-ana niyan, sa datar o kiyanuga niyanon ko Kadnan Iyan, sa kunaoba kattaro a ppo-on ko Jibreel (جبرئيل), go kunaoba ppo-on ko Muhammad (ﷺ) sa apiya antona-a i kiyapakanggolalan iyan.

Giyangka-i a Qur'an na kattaro o Allah, go mata-an a so Allah na di-i makattaro sa di-i nggolalan sa batang ago sowara, sa datar o kiyatalwi Niyan ko Musa (موسى) gowani a makatalingoma ko kayo.

﴿إِنِّي أَنَا رَبُّكَ فَاخْلَعْ نَعْلَيْكَ إِنَّكَ بِالْوَادِ الْمُقَدَّسِ طُوًى﴾

سورة طه: ١٢

"Mata-an a Sakun so Kadnanka, na nda-ingka so dowa talompa-aka, ka sabunar a maddadalumka ko balintad a soti a bbabarakatun a giya Towa."
(Sorah 20: 12)

Go si-i sa Alongan a Qiyamah na ttawagun Iyan so manga oripun Iyan, sa sowara a kkanug si-i ko mawatan sa datar o kakkanugaon si-i ko marani, sa puttaro-on Iyan a: *"Sakun i Dato, na Sakun i ppangokom."* goso ndalagidanan a kattaro a diniyan

di-i ttaro-on ko manga Sogo Iyan agoso manga Malaikat Iyan, nago sadun sa kabaya Iyan a diniyan di-i mimbitiyara-i ko manga oripun Iyan, odina iputoron Iyan kiran so pud ko manga Kitab Iyan a ppo-on ko kapapantagan a kattaro Iyan, a kunaoba pud ko manga andang a kattaro Iyan, ka kagiya so kattaro Iyan na pud ko Sipat Iyan, naso Kadnan o manga Sipat Iyan na kunaoba inadun, go mata-an a so Allah na pukkababaya, pukkasat, pukagowad, puttoron, ppangoyag, ppangowa sa niyawa, pukkararangitan ago pukkababaya si-i ko di-i kattawat o oripun Iyan sa titto a kapipiya ginawa, go mata-an a Sukaniyan na ka-ilay o miyamaratiyaya si-i ko gawi-i a kappangokom, sa datar o kiyanggonana-owaon o manga ayat sa Qur'an agoso manga Hadis Sahih, sa kalangowananan agoso manga datar iyan, na palayadun manga Sipat o Allah a adun a katantowan iyan, sa sodun so ma-ana niyan a titto, sa kunaoba so ma-ana niyan a Majaz, sa datar o kiyatantowaon o Qur'an agoso Hadis, datar o kattaro o Allah:

﴿قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ. اللَّهُ الصَّمَدُ. لَمْ يَلِدْ وَلَمْ يُولَدْ. وَلَمْ يَكُنْ

لَهُ كُفُوًا أَحَدٌ﴾ سورة الإخلاص

"Ttaro-angka (hay Muhammad) a Sukaniyan so Allah a Isa-isa, Allah a aya di-i kappanonan sa

kaparoli o langowan a singanin, da mbawata ago da mbawata-an, nago da a saginda Niyan a isa bo." (Sorah 112)

Sa giyanan i paparatiyaya-an tano si-i ko manga Ingaran o Allah agoso manga Sipat Iyan, sa di kkiropa so bontal iyan, go di kkisaginda, go di kki-ibarat nago di mappakada' so pud a ma-ana niyan, sa datar o kiya ttaro-aon o Allah:

﴿ليس كمثله شيء وهو السميع البصير﴾ سورة

الشورى: ١١

"Da a isan Iyan a sai ago Sukaniyan na Puppakanug ago Puppaka-ilay." (Sorah 42: 11)

Go pusaksi-an tano a so Muhammad na oripun Iyan ago Sogo Iyan si-i ko kalangowan o manga Jinn agoso manga manosiya, go mata-an a sukaniyan na inisampay niyan so panolon, nago ininggolalan iyan so sarig nago inuttoma-an iyan so pagtaw, go sukaniyan na miromasay sa lalan ko Allah si-i ko tunday o kinisogo-onon, sa taman sa tiyarotop o Allah so Agama si-i ko masa niyan, sa datar o kiyattaro-aon o Allah:

﴿اليوم أكملت لكم دينكم وأتممت عليكم نعمتي

ورضيت لكم الإسلام ديناً﴾ سورة المائدة: ٣

"Imanto na tiyarotop Akun rukano so Agama niyo, nago siyamporna Akun rukano so limo Akun, nago inikaso-at Akun rukano so Islam a Agama."
(*Sorah 5: 3*)

Orianiyan na tiyangan sukaniyan o Kadnan Iyan sa miyabulag iyan so donya agoso manga tonganay niyan, go sabunar a di ppakaparatiyaya so taw sa titto a paratiyaya, sa taman sa di niyan paka-ayonun so baya a ginawa niyan si-i ko minitalingoma o Nabi (ﷺ), go taman sa di mabaloy so Nabi (ﷺ) a pukkababaya-an iyan a di giya ginawa niyan, goso wata iyan agoso kadandan o manga manosiya, sa aya ma-ana a kapukkababaya-i ko Nabi (ﷺ) naso kaonoti ron si-i ko nganin a inisogo iyan, na goso kapangimbunara si-i ko nganin a miyapanottol iyan, na goso kapananggila-i ko nganin a inisapar iyan, nago di kkapakay a simba-an so Allah odi si-i ko okit a inisogo iyan, sa di kkapakay so kitaralo a kapodiya ko Nabi (ﷺ) sa ba makasobra ko pangkatan a bitadanon o Allah, sa nggolalan sa aya di-i pangangarapanan nago aya puppamangniyan sa tabang. Sabunar a pittaro o Nabi (ﷺ) a:

(الدعاء هو العبادة)

"So kapamangni na aya dun so simba."

Go pittaro pun o Nabi (ﷺ) a:

(إنه لا يستغاث بي وإنما يستغاث بالله عز وجل)

"Mata-an a kunaoba sakun i kappangniyan sa tabang, ka aya mata-an a kappangniyan sa tabang naso Allah."

Mata-an a so kapamangni sa tabang ko Nabi (ﷺ) - ayapun oba so salakaw ron a pud ko manga Awliya agoso miyanga sasahid- na kapanakoto si-i ko Allah, naso kapanarig ko salakaw ko Allah sa sukaniyan i ppakabugay sa kapiya-an ago ppakarun ko marata, sa pakibisangkaon odina ayangka ppagampitun na kapanakoto, [aya ma-ana naso kita-alok o poso o taw ko manga Awliya odina si-i ko manga Jinn, na goso kapuppanarig kiran r1a goso kapuppanongganoya kiran sa kaparoli o 'singanin agoso kada' o marugun, na kapanakoto si-i ko Allah, mlagid o nggolalan sa kapulalakam, kapamagadimat odina kapangangarapan, na palayadun anan kapanakoto ago kadadagan, sa da a kinitoronun o Allah ko Qur'an ago kiyasogo-a Niyan ko Muhammad arowar sa kappakada-a ko kapanakoto agoso kattapuka ko bukaw niyan ago giya kapulompiyowaon ko poso. Sa da a kapa-ar ago da a gu-us arowar sa ppo-on ko Allah]*.

Go paparatiyaya-an ami a so manga Malaikat agoso manga Kitab o Allah na bunar, na goso manga Nabi na bunar, goso kakka-oyag ko oriyon o

kapatay na bunar, goso Sorga na bunar, goso
 Naraka na bunar, go paparatiyaya-an ami a so
 Timbangan (a timbangan ko manga amal) na bunar,
 na goso paridi o Nabi (ﷺ) na bunar a sataw a
 maka-inomon na didun kkawaw, nago ppapasun ko
 sataw a mbarapaling ko paratiyaya niyan, go
 paparatiyaya-an ami so Okoran a mapiya ago so
 Okoran a marata, go paparatiyaya-an ami a so
 kapakappanapa-at o Nabi tano a Muhammad (ﷺ)
 agoso kalangowan o manga Nabi agoso manga taw
 a manga ala-i paratiyaya (*Salihin*) na bunar, ogaid
 na si-i ko oriyen o kaidini o Allah ko manga taw a
 pakappanapa-atun Iyan agoso kabbabaya-i Niyan ko
 taw a ppakisapa-at Iyan. Pittaro o Allah:

﴿من ذا الذي يشفع عنده إلا بإذنه﴾ سورة البقرة: ٢٥٥

*"Da a makappanapa-at si-i ko Allah arowar sa
 pagidinan Iyan."* (Sorah 2: 255)

Go pittaro o Allah:

﴿ولا يشفعون إلا لمن ارتضى﴾ سورة الأنبياء: ٢٨

*"Da a kkasapa-at iran arowar si-i ko taw a
 miyaso-aton so Allah."* (Sorah 21: 28)

Go mata-an a so Nabi tano a Muhammad (ﷺ)
 na sukaniyan i paganay a makappanapa-at ago
 paganay a pakappanapa-atun, go mata-an a adun a

inibugay ron a manga Sapa-at a diron kappangusopan o salakaw ron.

Paganay ron naso Sapa-at sa kaga-an a kitana o hokoman o Allah, a giyanan na pangkatan a maporo a ipukkasigi ron o manga Nabi agoso manga Rasol.

Pud sangka-i a Sapa-at naso kapaga-ona niyan ko manga taw a miyamakanaraka.¹²

Go aya pud san, naso kappakasolda niyan kiran sa Sorga ko oriyen o kasotiran, go paparatiyaya-an ami a aya pirmiro a pagtaw naso pagtaw a riya-ot iyan so Rasulullah (ﷺ) a piyaratiyaya iran sukaniyan, giyanan so manga Sahaba niyan, orianiyan na aya

¹² Aya bunar naso Sapa-at sa kappakaliyo o manga taw a miyamakanaraka sabap ko manga dosa iran, na kunaoba misusunggay a sobo so Nabi (ﷺ), ka pudanan ko Sapa-at a kattotompotompokan, sa datar o kiyasabotiron ko manga Hadis a paga-ayonayonan a ppo-on ko Nabi (ﷺ), aya mata-an a misusunggay si-i ko Nabi (ﷺ) a makaliliyo si-i ko mala' a kapanapa-at, naso Sapa-at si-i ko kappakasold o manga taw si-i ko Sorga, sa datar o kiya-aloyaon sa Hadis a miyakapo-on ko Nabi (ﷺ), go datar anan so kakkasapa-ata niyan ko bapa iyan a Abo Talib, sa kakkakorangi ko siksa iyan, a pud anan sa misusunggay ko Nabi (ﷺ). So Allah i pumbugay sa Tawfiq. (*Pittaro-anan i Abdul Aziz Ibn Abdullah Ibn Baz, a olowan sa Darol Ifta. Pangninta a rila-an o Allah ago tabangan Iyan si-i ko langowan a mapiya.*)

makatotondog kiran naso manga taw a miyonot ko manga Sahaba niyan si-i ko kappiyapiya (giyanan so manga Tabi-in) sa datar o kiyattaro-aon o Rasulullah (ﷺ) a: "*Aya tindos a pagtaw naso pagtaw a miyaratiyaya si-i ko masako, na orianiyan naso ppakasalono kiran, orianiyan naso ppakasalono kiran.*"

Go paparatiyaya-an ami a aya pirmiro a kattaro naso kattaro o Allah, nago aya pirmiro a toro-an naso toro-an o Muhammad (ﷺ), nago aya marata a galbuk naso pimbago ko toro-an o Nabi (ﷺ), kaso langowan a pimbago (*Bid'ah*) ko toro-an o Nabi na kadadag.

Kagiyamawto, na opamabo ka diso kawan sa obabbadun makatayas, na pagaloyin ami so dalil ko oman i pisatimanan a bitiyara sangka-i a manga mas-ala si-i ko kambabantang iyan ko Kitab o Allah (*Qur'an*) ago si-i ko Hadis o Rasulullah (ﷺ), agoso kiya-opakat: ron ko manga Ulama a miyanga o-ona (*Salaf as-Salih*).

Ppangnin tano ko Allah a nggonana-on tano Niyan ko toro-an Iyan a matitto, si-i ko langowan o manga kattaro tano ago si-i ko manga galbuk tano, go siyapun tano Niyan si-i ko manga tiyoba agoso ppamakadadag, mlagid so mipapayagon agoso misosolunon, go ppangnin tano ko Allah a tatapun

tano Niyan si-i ko paratiyaya, nago si-i tano Niyan tarima-a ko Islam.

وصلی اللہ علی نبینا محمد وآلہ وسلم

Giya-i i kupit o manga Salaf as-Salih a inisorat i Shaikh Muhammad at-Taib Ibn Ishaq al-Anshari - Inikalimo sukaniyan o Allah.

Inisorat iyan si-i sa Madinah, ko ragon a 1358 H. nago ron miyawafat si-i ko ika 7 ko Jamad al-Akhir ko ragon a 1363 H. a ttoma ago inungka si-i sa ginawa niyan ago si-i ko manga pagari niyan a manga Muslim.

من المطبوعات وزارة الشؤون الإسلامية والأوقاف والدعوة والإرشاد

الأصول الثلاثة

ويليها القواعد الأربع وعقيدة السلف

تأليف
شيخ الإسلام محمد بن عبد الوهاب
رحمته الله تعالى

ترجمه
منيب ممدوح سرنجاني

باللغة الفلبينية

- مرناو -

اشرفت وكالة شؤون المطبوعات والبحث العلمي بالوزارة على إصداره

١٤٢٤ هـ



٤٢٩

الأصول الثلاثة

وبليها

القواعد الأربع، وعقيدة السلف

تأليف
شيخ الإسلام محمد بن عبد الوهاب
رحمته الله تعالى

ترجمه

منيب ممدوح سرنجاني

باللغة الفلبينية

- موناو -

طبع وشرع

وزارة الشؤون الإسلامية والأوقاف والدعوة والإرشاد

المملكة العربية السعودية